

UNITS AL CRIT UNÀNIME CONTRA LA BARBÀRIE TERRORISTA

NoTincPor

ENRIC VENDRELL

Director general d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya

«Ens hi juguem molt, en l'àmbit educatiu»

P 10

Multitudinària manifestació a Barcelona el dissabte passat. / Agustí Codinach

«Una lliçó de Ripoll»
per Xavier Morlans

«La derrota de l'odi»
per Armand Puig

«Moltes llàgrimes, però molta humanitat»
per Sebastià Taltavull

P 8-9

«El primer pas per la pau i la reconciliació és la retirada de tropes dels Estats Units de Corea»

ESTER PALMA, missionera a Daejeon (Corea del Sud)

P 12-13

«Les obres de misericòrdia», de Bassano.

Imatges per creure

El Museu d'Història de Barcelona acull fins al 14 de gener l'exposició *Imatges per creure. Catòlics i protestants a Europa i Barcelona, segles XVI-XVIII*, que s'emmarca dins dels 500 anys de la Reforma. Llibres, dibuixos i documents mostren com l'evolució de les idees humanístiques va lligada a la seva difusió impresa.

P 24

Pensant-ho millor

Un tràgic epíleg

Fa poc més d'un any que un article titulat *Matar per matar el temps* donava compte de la «proesa» de dos joves romans que, per matar el temps, es van dedicar a torturar, fins a esventrar-lo, un pobre «amic» que van contactar telefònicament per convidar-lo a participar a un gran festí, que havia començat hores abans amb una desenfrenada orgia d'alcohol, drogues i sexe, i que ara havia d'aconseguir el clímax veient quin efecte feia matar una persona i veure-la expirar enmig de sàdics turments. Potser recordarà el lector aquella crònica esborronadora i la conclusió que en treia, o sigui que, quan es perd el temor de Déu, no es triga gaire a perdre el respecte per l'home. Doncs ara resulta que el principal imputat d'aquells horribles fets s'ha suïcidat a la presó, tràgic epíleg d'un episodi prou i massa tràgic. Sembla que esdeveniments esgarriuosos com aquest no tinguin aturador. La crònica quotidiana en va plena i, com si el món hagués pres una virada ineluctable vers l'absurd, ja costa de trobar un xic de sensibilitat i de capacitat de reacció. És allò de la «globalització de la indiferència», estigmatitzada pel papa Francesc.

La tràgica fi d'aquest noi potser es pot atribuir al penediment? Sembla que no. El penediment ja no troba lloc en aquesta increïble espiral de violència, en què la mort arrossega fatalment a la mort. En l'actitud d'un Judes, que es va penjar després de retornar les trenta monedes, encara s'hi pot trobar una mena de penediment (ho afirma sant Mateu), per bé que mal entès. Quina diferència amb el plor amarg de Pere després de les seves tres covardes negacions! No sembla pas que aquest jove demostrés mai cap senyal de penediment; havia manifestat en canvi, i mantes vegades, una clara voluntat suïcida. I cal suposar que algú, potser la mateixa família o el capellà de la presó, havia intentat d'obrir-li els ulls i reconduir-lo a l'estima d'uns valors que ara en diem «humans», però que no es poden entendre ni sostenir sense la seva base cristiana. L'experiència ens hauria de persuadir que voler esborrar Crist i el seu Evangeli de l'entramat de la vida social porta fatalment al menyspreu de l'home, a la mort de l'altre, al suïcidi d'un mateix. Perseverar en aquest mal camí ens podria conduir al més tràgic dels epílegs.

Valentí Miserachs
Prevere

La setmana
en tuits

Carles Puigdemont @KRLS

President de la Generalitat de Catalunya
Moltes gràcies! Muchas gracias! Eskerrik asko! Moitas grazas! Avui hem dit #notenimpor en tots els accents possibles perquè se senti arreu!

Josep Àngel Saiz @BisbeSaiz

Bisbe de Terrassa
Hem participat a la manifestació d'avui en memòria de les víctimes i les seves famílies, rebuig del terrorisme i propòsit de construir la pau

Miriam Hatibi @miriamhatibi

Portaveu de la Fundació Ibn Battuta
Ha sigut un plaer donar veu a la ciutat que més estimo. Moltes emocions els darrers dies. I ara, seguim. #NoTenimPor

Hajar Menssouri @HajarMenssouri

Tècnica de laboratori
La noblesa de l'ésser humà malgrat el dolor, fraternitat i amor al pròxim. Ensenyaments del pare de Xavi

Enric Vendrell @evendrella

Director general d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya
Anirem endavant! Abraçada d'Ali Yassine, comunitat musulmana, i David Compte, vicari episcopal bisbat Vic

Carme Forcadell @ForcadellCarme

Presidenta del Parlament de Catalunya
Concedim per unanimitat la Medalla d'Honor del Parlament a @mossos, serveis d'emergències, @barcelona_GUB i Policia Local de #Cambrils

L'EFEMÈRIDE DE LA SETMANA

Dia 5 de setembre del 1997: mor la mare Teresa de Calcuta, fundadora de les Missioneres de la Caritat

Zoom

Eduard Brufau

Just una setmana després dels atemptats, la concentració contra el terrorisme davant de l'ajuntament de Rubí va comptar amb un gest significatiu; els pares del nen de tres anys mort en l'atac a Barcelona es van abraçar amb l'imam de Rubí. Un abraçada en què es concentren el rebuig a la violència i l'aposta per la reconciliació.

RàdioEstel

senzillament...

De dilluns a divendres
de 8 h a 17 h
FÓRMULA ESTEL

Editorial

Dimensió profètica i parròquia

Avui molts laics i laiques col·laboren en la vida parroquial, sovint presten un gran ajut a la litúrgia, a Càritas, a la catequesi, però la dimensió profètica que tot batejat té i que ha de projectar la comunitat enfora «no és el nostre punt fort». Ho va dir Bernard Quintard, vicari general de Rodez, França, en el marc del 29è Col·loqui Europeu de Parròquies (CEP), que amb el lema *Cristians a Europa, un poble, una missió*, es va celebrar el mes de juliol passat a Barcelona, amb la participació de laics i religiosos europeus de diverses edats i procedències. Com desenvolupar aquesta dimensió profètica? Fou interessant la intervenció de Mireia Vidal, professora d'Història de l'Església a la Facultat de Teologia Protestant, que prengué el model de sant Pau i els seus

deixebles, que desenvolupaven una missió «en cascada», visitant les capitals de províncies com a representants del territori, una missió en xarxa amb 62 col·laboradors —alguns més permanents i d'altres oferint les seves sinergies temporalment— i una missió que emprava estructures ja existents. «L'evangelització encoratjada per Pau i els processos de conversió que ell va afavorir no eren fundats en les grans predicacions públiques ni en les conversions massives (...) Pau no era un apòstol de multituds sinó de contacte personal, o treballant en grups molt reduïts.» En les seves cartes no fa una crida específica a la missió, però fa notar allò que és igualment evident, el que espera és suport de les comunitats locals: petició de

pregàries, d'ajut econòmic i de personal per integrar temporalment el seu equip missioner. En la missió paulina hi participen no sols els missioners, sinó tot el cos de Crist representat en ells. En Pau no hi ha un enviament explícit a la missió perquè la vida cristiana, ella mateixa, és concebuda com una missió. Els participants al Congrés conclogueren que les parròquies són llocs d'aprenentatge al servei de l'evangelització i la humanització. «L'única missió que Jesús ens indica és esdevenir deixebles, perquè hem decidit creure.» El cardenal Omella, en l'eucaristia inaugural del Congrés, va dir que «la parròquia és un oasi on poder recobrar forces». Que les reflexions d'aquest CEP ens ajudin a ser-ho cada vegada més, enmig de tants deserts contemporanis.

La redacció us proposa

Nou humanisme europeu
El Papa convida a mirar les arrels per construir el projecte comú
P 4-5

Saber et fa més lliure
Catequesi a Terrassa per a persones amb discapacitat psíquica
P 16-17

El Papa viatjarà a Colòmbia
Francesc hi anirà del 6 a l'11 de setembre
P 7

Música i reflexió es donen la mà
Cinquena edició del Festival de Música Antiga de Poblet
P 25

Un nou llindar

Sebastià Taltavull Anglada
Bisbe auxiliar de Barcelona
Administrador apostòlic de Mallorca

Pregar per la Creació

La pregària, quan és sincera i humil, és capaç de crear una solidaritat més forta i ràpida que tot el que corre per les xarxes socials. A més, està lliure de virus i suporta sense dificultat qualsevol interferència nociva. Encara més, si es tracta de quelcom tan urgent com és la preservació del do de la Creació.

El dia 1 de setembre som convidats pel papa Francesc a pregar per la Creació, qüestió per la qual té una especial sensibilitat, tal com es dedueix de la seva encíclica *Laudato Si* sobre la cura de la casa de tots. Fem d'aquest dia una aposta important pel que significa de solidaritat i per la força innegable d'una humanitat unida en pregària.

Tanmateix, què se'ns demana? La pregària té sentit quan expressa un desig sincer i unànim a favor d'una ecologia integral i, alhora, és signe de conversió, ja que el desafiament ambiental que vivim ens afecta a tots i té la seva repercussió més negativa en la major part de la població mundial. El clam de la terra i dels pobres conflueix en un únic crit que demana sobretot justícia, un clamorós toc d'atenció sobre la possibilitat de no retorn d'alguns fenòmens de deteriorament indefinit que ja patim i que lamentablement no preveuen la defensa de tot el planeta, sinó els interessos d'uns pocs. Pregària i acció en un just equilibri. Contemplació i compromís en una unitat significativa. No podem quedar passius davant del deteriorament de la qualitat de la vida humana i la degradació social. Per la nostra fe en el Déu Creador, que ho ha fet tot perquè ens estima, els creients hi estem totalment implicats.

Es tracta d'una responsabilitat compartida que sap molt bé que tots els éssers ens necessitem els uns als altres. No oblidem que formem part de la Creació. Com diu el papa Francesc, «el nostre propi cos està constituït pels elements del planeta, el seu aire és el que ens dona l'alè i la seva aigua ens vivifica i restaura» (*Laudato Si*, 2). Això significa que tots —sense excepció— tenim dret a viure i ser feliços.

Nou humanisme europeu

El papa Francesc convida a mirar a les arrels per seguir construint el projecte comú

Carme Munté

«Què t'ha succeït Europa humanista, defensora dels drets humans, de la democràcia i de la llibertat? Què t'ha passat Europa, terra de poetes, filòsofs, artistes, músics, escriptors? Què t'ha succeït Europa, mare de pobles i nacions, mare de grans homes i dones que van ser capaços de defensar i donar la vida per la dignitat dels seus germans?»

Les preguntes que formulava el papa Francesc en rebre el Premi Carlemany, el 6 de maig del 2016, interpel·len amb força davant la crisi financera, política, social i humanitària que viu la Unió Europea, ara que s'han complert 60 anys de la signatura del Tractat de Roma, el bressol de la Unió Europea.

Precisament en el seu discurs als caps d'Estat i de Govern de la Unió Europea, aplegats a Itàlia per celebrar el 60è aniversari del Tractat de Roma (24 de març del 2017), el Papa es referia a la Unió Europea com «aquella realitat política, econòmica, cultural, però sobretot humana». «Europa —deia Francesc— no és un conjunt de normes a complir, o un manual de protocols i procediments a seguir, és una vida, una manera de concebre l'home a partir de la seva dignitat transcendent i inalienable.»

El papa Francesc instava els actuals responsables europeus a tenir ben present l'herència dels fundadors de la Unió Europea, basada en «la centralitat de l'home, la solidaritat eficaç, l'obertura al món, la recerca de la pau i el desenvolupament, l'obertura al futur».

I en el seu discurs al Parlament Europeu (25 de novembre del 2014) el papa Francesc enumerava els reptes concrets que té Europa. Primerament, posar al centre la persona humana, deixar que mostri lliurement el propi rostre i la pròpia creativitat. En segon lloc, mantenir viva la realitat de les democràcies, «evitant que la seva força real sigui desplaçada davant de les pressions d'interessos multinacionals no universals, que les fan més febles i les transformen en sistemes uniformadors de poder financer al servei d'imperis desconeguts».

El papa Francesc demanava polítiques a favor de feina digna per a tothom, d'una família «unida, fèrtil i indissoluble», d'una educació que afavoreixi el creixement de la persona humana en la seva totalitat, d'un compromís a favor de l'ecologia, i de polítiques migratòries que actuïn sobre les causes i no únicament sobre els efectes. «No podem tolerar que la mar Mediterrània esdevingui un gran cementiri.»

Com ho va fer Joan Pau II en un acte europeu a Santiago de Compostel·la (9 de novembre del 1982), el papa Francesc va exhortar els responsables polítics a «treballar perquè Europa redescobreixi la seva ànima bona».

El papa Francesc en rebre el Premi Carlemany.

FRANCESC GAMBÚS

«Hem de recuperar els nostres valors i arrels per preservar l'ànima del projecte europeu»

TERESA CARRERAS

«Els valors d'Europa els porta la seva gent, la ciutadania i la seva joventut, i evolucionen en funció de com ells veuen el món»

ALPHONSE BORRAS

«El projecte Europa és la nostra capacitat, malgrat totes les dificultats, d'integrar la diversitat»

L'ànima d'Europa

«El papa Francesc té raó quan diu, preocupat, que Europa està perdent la seva ànima, però no sé si es refereix a la vessant cristiana d'aquesta ànima, o a la vessant laica, la qual és més lliure i democràtica que la primera», afirma Teresa Carreras, membre de la Junta de l'Associació de Periodistes Europeus de Catalunya.

«Sens dubte, el projecte europeu té ànima», subscriu Francesc Gambús, eurodiputat independent en el Grup del Partit Popular Europeu al Parlament Europeu. «Europa perd la seva ànima quan oblidava les raons de la seva obra i es dedica només a marcar procediments en lloc de centrar-se en les persones; quan impera l'egoisme dels estats per sobre del bé comú i de la solidaritat; quan és incapaç de fer autocrítica i s'allunya dels seus ciutadans.»

Segons l'eurodiputat Gambús, «hem de recuperar els nostres valors i arrels per preservar l'ànima del projecte europeu, a la vegada que mirem el futur amb valentia i unitat per construir una Europa més humana, més forta i més eficaç al servei de tots els europeus».

En aquest sentit, la periodista Teresa Carreras defensa que un dels valors més importants de l'humanisme europeu són els drets humans, el respecte a l'ésser humà i el respecte a la llibertat de pensament i d'expressió. «Tots aquests són valors universals que no s'han perdut però que van minvant en

Parlament Europeu d'Estrasburg.

Església europea amb veu pròpia

les polítiques globals i també en les polítiques europees.»

Segons Gambús, els valors d'Europa perviuen, però hem oblidat les raons que ens han portat fins aquí. «Avui que Europa té enormes reptes, i fins i tot hi ha qui no li acaba de veure el sentit o defensa que és un projecte prescindible, és hora de veure tot el camí que hem recorregut gràcies a la Unió Europea i mostrar-ho a les generacions presents i futures.» «Sabem —prosegueix Gambús— que és complex explicar sentiments i valors més enllà de la utilitat del dia a dia, però allò que veritablement ens uneix no és l'Europa burocràtica, sinó la reconciliació dels europeus i l'ànima comuna del passat per mirar junts cap a un futur comú.»

Humanisme europeu

«La pau, la solidaritat i la fraternitat són valors d'avui arrelats a la nostra societat gràcies al projecte europeu i que provenen de la cultura cristiana que ens impregna des de fa 2.000 anys», afirma l'eurodiputat Francesc Gambús.

Per a la periodista experta en comunicació europea, Teresa Carreras, «els valors d'Europa els porta la seva gent, la ciutadania i la seva joventut, i evolucionen en funció de com ells veuen el món». «Els valors de l'humanisme europeu —diu Carreras— són la llibertat de l'home i de la societat, la fraternitat entre tots els éssers humans, la pau com a motor, el desenvolupament

El Col·loqui Europeu de Parròquies (CEP) és una reunió de cristians de parròquies i de comunitats cristianes de països d'Europa. Cada dos anys i en un país diferent, aquests cristians comparteixen les seves experiències sobre qüestions d'Església i de societat, partint del seu compromís pastoral.

El CEP té la voluntat de participar amb la seva pròpia identitat en la construcció europea i disposa de l'estatut participatiu com a Organització Internacional No Governamental al Consell d'Europa d'Estrasburg. El CEP va ser creat gràcies a la iniciativa d'un sacerdot francès: el P. François Connan. En aquell moment (1959) era rector de la parròquia de Sant Severí de París i, intuïnt els nous horitzons que obriria el Concili Vaticà II, va pensar d'organitzar una trobada de parròquies europees.

«És curiós que tingui més anys el Col·loqui Europeu de Parròquies, com a element de reflexió des de la base, que la COMECE (Comissió de les Conferències Episcopals de la Unió Europea)», constata Mn. Josep

Taberner, capellà de Girona i durant vuit anys copresident del CEP.

«La COMECE no treballa en l'àmbit de les conferències episcopals, sinó que és expressió de la Santa Seu», constata el capellà belga Alphonse Borras, vicari general de la diòcesi de Lieja.

Tant Alphonse Borras com Bernard Quintard, vicari general de la diòcesi francesa de Rodez, lamenten que no existeixi a Europa l'equivalent al Consell Episcopal Latinoamericà (CELAM). «Els bisbes europeus estan molt més preocupats pel que passa a la seva pròpia Església diocesana», reconeix Quintard, per això «no hi ha cap orientació per als cristians d'Europa». «Estem en la comparació, en la competència i no en el diàleg integrador», afegeix.

Aquesta manca de treball coordinat «és un gran dèficit d'Europa», subscriu Alphonse Borras. «No hi ha cap entitat eclesial europea organitzada, i això que tenim reptes molt similars», rebla Quintard.

«El repte per als catòlics», afirma Alphonse Borras, «és com acon-

seguir la convivència de tots els ciutadans perquè Europa és per a tothom i sempre ho ha estat». «El ferment de la fe cristiana a Europa ha estat el seu impuls perquè la gent i els pobles tinguin cada vegada més capacitat d'obertura als altres, a l'alteritat.» En aquest sentit, segons el capellà belga, «el paper de l'Església catòlica ha de ser formar ciutadans responsables per construir una societat oberta en la qual cadascú pugui tenir el seu lloc i el seu paper».

Segons ell, «el problema d'Europa és la falta de confiança en les nostres capacitats», «avui dia hem de tenir la voluntat de construir plegats un espai de convivència per tots i entre tots». Bernard Quintard afegeix que «hem de tornar a l'evangeli perquè ens doni noves energies i perspectives». Davant dels populismes, del tancament de fronteres, del rebuig als refugiats i als immigrants, «els cristians aportem la nostra visió més a llarg termini, cosa que ens permet estar oberts a la fraternitat i l'alteritat». «O hi som tots, o no serveix», conclou.

intel·lectual, la voluntat de prosperar individualment i col·lectiva.»

Cal actualitzar la idea d'Europa, va dir el papa Francesc en rebre el Premi Carlemany. «Una Europa capaç de donar a llum un nou humanisme basat en tres capacitats: la capacitat

d'integrar, la capacitat de comunicació i la capacitat de generar.» Es tracta, doncs, d'integració geogràfica i cultural de persones de diferent procedència, però també d'integració solidària. «Una solidaritat que no podem confondre amb l'almoina, sinó com a generació d'oportunitats perquè tots els habitants de les nostres ciutats —i de moltes altres ciutats— puguin desenvolupar la seva vida amb dignitat.»

«Europa és calidoscòpica», resumeix Alphonse Borras, vicari general de la diòcesi belga de Lieja. «El projecte Europa és la nostra capacitat, malgrat totes les dificultats, d'integrar la diversitat.» «Europa és per a tots i amb tots», afegeix Bernard Quintard, vicari general de la diòcesi francesa de Rodez. «La crisi que vivim amb els refugiats és una crisi europea perquè ens obliga a mirar la nostra realitat d'una manera que no volem veure. El nostre desenvolupament social i econòmic està basat sobre un ego-centrisme increïble que ha ignorat i segueix ignorant la realitat de tres quartes parts de la humanitat.»

A l'hora d'actualitzar la idea d'Europa, el papa Francesc apel·lava a la capacitat de diàleg. «La pau serà duradora en la mesura en què armem els nostres fills amb les armes del diàleg, els ensenyem la bona batalla de l'encontre i la negociació. D'aquesta manera podrem deixar-los en herència una cultura que sàpiga delinear estratègies no de mort, sinó de vida, no d'exclusió, sinó d'integració.»

Pel que fa a la capacitat de generar, es tracta d'implicar els joves en la construcció d'aquest nou humanisme europeu. Per això cal donar-los oportunitats de feina, cal passar d'una economia líquida a una economia so-

cial, cal cercar nous models econòmics més inclusivament i equitatius, orientats no per a uns pocs, sinó per al benefici de la gent i de la societat. En aquest sentit, esmentava l'economia social de mercat, que permet «passar d'una economia que apunta al rèdit i al benefici, basats en l'especulació i el préstec amb interès, a una economia social que inverteixi en les persones creant llocs de feina i qualificació».

Al final del seu discurs en rebre el Premi Carlemany, el papa Francesc posava en relleu com somia i s'imagina aquest nou humanisme europeu. «Somio una Europa que es fa càrrec de l'infant, que com un germà socorre el pobre i els que venen cercant acollida, perquè ja no tenen res i demanen refugi. Somio una Europa que escolta i valora els malalts i els ancians, perquè no siguin reduïts a objectes improductius de descart. Somio una Europa on ser emigrant no sigui un delictes, sinó una invitació a un compromís més gran amb la dignitat de tot ésser humà. Somio una Europa on els joves respirin l'aire net de l'honestat, estimin la bellesa de la cultura i d'una vida senzilla, no contaminada per les infinites necessitats del consumisme; on casar-se i tenir fills sigui una responsabilitat i una gran alegria, i no un problema a causa de la manca d'una feina prou estable. Somio una Europa de les famílies, amb polítiques realment eficaces, centrades en els rostres més que en les xifres, en el naixement de fills més que en l'augment dels béns. Somio una Europa que promogui i protegeixi els drets de cadascun, sense oblidar els deures envers tothom. Somio una Europa de la qual no es pugui dir que el seu compromís pels drets humans ha estat la seva última utopia.»

Pelegrinatges 17

Dies de pregària davant de l'arribada del Papa a Colòmbia

Francesc viatjarà a aquest país llatinoamericà del 6 a l'11 de setembre

Elaboració del Catecisme en llengua guarayú

Aciprensa / Bolívia

Al Vicariat Apostòlic Ñuflo de Chávez, de la ciutat de Santa Cruz (Bolívia), s'ha reunit un grup d'especialistes per començar la traducció del Catecisme de l'Església catòlica a la llengua guarayú, utilitzada actualment per gran part de la població de la zona.

El Catecisme en llengua guarayú té com a finalitat «ajudar a l'evangelització de les comunitats indígenes, sobretot de les més allunyades i on hi ha molta gent que no parla castellà», ha explicat Marcial Riveros, de l'Àrea d'Evangelització de la Conferència Episcopal Boliviana. I ha afegit que aquesta iniciativa respon «a la crida del papa Francesc de sortir a les perifèries, de sortir a les comunitats allunyades per dur-hi la Bona Notícia».

L'equip ha traçat les línies de treball i ha recollit tot el material existent, seguint les orientacions del Directori General per a la Catequesi per a les Esglésies Locals, en la seva tasca d'adaptar, contextualitzar i inculturar el missatge evangèlic a les diferents edats i situacions. D'aquesta forma, el material seguirà l'estructura del Catecisme de l'Església catòlica en les seves quatre parts: «La fe que professem», «La celebració dels que celebrem», «La vida en Jesucrist» i «La pregària cristiana».

S'ha convocat una vetlla de pregària abans de l'arribada del Pontífex al país

AICA
Bogotà

Amb l'objectiu de demanar a Déu «la seva gràcia perquè, per mitjà del papa Francesc, regali als colombians la confirmació en la fe, la unitat i l'amor», la Conferència Episcopal de Colòmbia ha convocat una vetlla de pregària per al dimarts 5 de setembre, la vigília de l'arribada del Pontífex al país. El Comitè Teològic Pastoral ha preparat aquesta vigília sota l'òptica de la realitat de la família com a promotora dels valors cristians i humans; temes que el Papa abordarà durant el seu viatge apostòlic del 6 a l'11 de setembre.

Mons. Urbina Ortega, president de la CEC i arquebisbe de Villavicencio, va detallar les quatre directrius sobre les quals s'articularà el viatge del Papa i els llocs on es desenvoluparan: a Bogotà, vida i família; a Medellín, laics com a deixebles missioners i les vocacions de vida consagrada; a Villavicencio, la reconciliació en Déu, amb els colombians i amb la natura, i a Cartagena, la defensa dels drets humans, des del lloc on es troba la tomba del «gran apòstol defensor dels drets humans», sant Pere Claver.

A Bogotà, el 19 d'agost passat es van reunir més de 2.500 persones per participar en el Simposi nacional «L'alegria de l'amor familiar reconcilia», organitzat per la Universitaria Agustiniàna i la CEC. La necessitat de protegir la institució familiar i de promoure l'amor, la trobada i la fraternitat, així com educar sobre la bellesa del matrimoni van ser algunes

de les matèries abordades per experts nacionals i internacionals, a partir de l'estudi i l'anàlisi de l'exhortació apostòlica del papa Francesc *Amoris Laetitia*, sobre l'amor en la família.

A Medellín, el Comitè Teològic Pastoral per a la visita del papa Francesc va publicar una *lectio* denominada *La vocació, do de Déu*, que intenta fer comprendre a tots els homes i dones que som cridats per Déu a una vocació o missió enmig del món i de l'Església. «Si entenem la vida d'aquesta manera, comprenem que cada acció de l'existència ha d'aju-

dar a donar resposta a aquesta crida i a deixar petjada enmig de la societat», expliquen.

Villavicencio és la ciutat escollida per Francesc per promoure la pau i la reconciliació a Colòmbia. És un municipi que ha estat colpejat per la violència, l'odi, l'oblit i «per guarir tot això la primera reconciliació ha de ser amb Déu», i a partir de la reconciliació amb Déu, amb els germans. «Des d'allà el papa Francesc farà extensiva la invitació a voler perdonar i ser perdonats; a estimar els enemics i a deixar-nos estimar.»

Església en sortida

Com ovelles sense pastor

Com tants dels lectors, tot i les setmanes dins del cap em continuen rondant les imatges de l'atemptat de Barcelona i Cambrils, i sobretot els rostres d'aquests joves amb noms nord-africans. Uns nascuts al Marroc, d'altres a Ripoll, diversos menors d'edat, semblaven haver-se integrat a la societat a través d'estudis o activitats laborals convencionals. Però n'hi va haver prou amb un líder religiós sense escrúpols per inculcar-los les idees adequades per incentivar-los la rancúnia i el seu desig de venjança. I llançar-los amb força al forat negre de la violència terrorista.

Que fàcil que és captar per a qualsevol causa aquests nois i noies —sobretot si són immigrants de segona generació— que estan, en el fons, com ovelles sense pastor; sense cap identitat pròpia. Sense luxes però amb les necessitats bàsiques cobertes, els faltava un sentit fort per a les seves vides. Estaven sense horitzons, sense

fites altes, sense ningú que els convoqués a una tasca, a una missió, a un servei («veniu també vosaltres a la meua vinya»), a treballar en alguna cosa que contribuís al seu propi bé i al bé comú.

Doncs bé, són milions els joves, immigrants o no, en aquestes circumstàncies. La nostra manera de viure no és prou atractiva ni inclusiva perquè se sentin cridats a ser «aprenents» d'ell. Per això pot arribar un llop disfressat d'ovella i inculcar-los a poc a poc idees autodesestructives i violentes en nom d'una fita, aquesta sí, alta i plena de sentit, encara que sigui retorçada i falsejada.

Ens hem de replantejar ser pastors segons el cor de Déu. Atrevir-nos a cridar els joves, no només a treballar per continuar vivint, sinó a enjardinar el món. Donant nosaltres la vida dia a dia perquè canalitzin la seva jove generositat de manera que ells mateixos i els altres al seu voltant tinguin vida i la tinguin en abundància.

Leticia
Soberón

Heroi positiu vs. heroi negatiu. Una lliçó de Ripoll

Xavier Morlans
Facultat de Teologia
de Barcelona

El testimoni d'una treballadora social de Ripoll que havia tractat des de petits els joves musulmans fatalment convertits en terroristes, preguntava amb el cor trencat: «Pilot (monitor), mestre, metge, col·laborador d'ONG: Com se'ns ha pogut esfumar això? Què ens ha passat? En quin moment...? Què estem fent perquè passin aquestes coses?»

A *¿Por qué unos jóvenes se radicalizan y otros no?*, el professor Jordi Moreras contesta en part a aquestes preguntes donant compte, amb el llenguatge propi dels sociòlegs, dels darrers estudis sobre els processos de radicalització dels joves musulmans francesos. Hi explica com les institucions socials i comunitàries franceses han fracassat a l'hora de crear «pertinències atractives» per a aquests joves, per què han perdut la seva capacitat de fer de mediadores entre els individus. Fins i tot la mateixa família musulmana i la mesquita —diuen aquests estudis recents— han perdut aquesta capacitat. De manera que la radicalització sorgeix fonamentalment de l'aplicació d'un «capital social selectiu», és a dir, d'uns lligams afectius i de solidaritat que es generen entre «grups de col·legues», fins al punt de conformar una germanadat que reemplaça els vincles familiars.

El testimoni de la monitora de Ripoll, després d'anomenar amb molt de dolor, un per un, els noms musulmans dels qui van ser els nens del seu esplai esdevinguts fanàtics terroristes, conclou: «Això no ha de quedar com una història més, n'hem d'aprendre, hem de fer un món millor. Practicant amb l'exemple, educant en la no-violència, transmetent el no-odi, la igualtat. Educant a les escoles, als espais oberts, a les famílies, als nostres fills...»

Soc conscient que el problema és molt complex, que hi entren molts factors i que no es pot reduir a una sola causa i que el repte principal és com guanyar-se la confiança d'aquests joves perquè puguin fer un procés d'integració activa a la societat receptora. Però tanmateix voldria trencar una llança a favor d'un element que crec que també hi juga en tot plegat, i és el clima global que transmet la societat occidental. És a dir: el ràpid i fatal procés de radicalització fanàtica dels joves musulmans de Ripoll crec que es pot llegir també, entre altres lectures, com una mena de denúncia de la buidor espiritual que ofereix sovint la societat occidental.

La societat postmoderna fugiu del «pensament fort» perquè diu que porta a la violència i manté un perfil baix en els models de vida que ofereix. A les sèries de televisió —excepte raríssimes excepcions— no hi apareixen gairebé mai personatges que encarnin ideals humanistes, espirituals o religiosos si

Milers de persones es van manifestar a Barcelona el dissabte 26 d'agost sota el lema «No tinc por». / Agustí Codinach

no és per ser ridiculitzats. Als guions dramàtics, amb l'excusa que es tracta de retratar la realitat, sovint triomfen els personatges cíncics i sense moral. Tot això, es vulgui o no, va creant un caldo de cultiu molt propici perquè apareguin imams, gurús o agitadors socials de signe molt divers, però que tenen en comú la proposta enverinada d'oferir el projecte d'una societat nova amb la condició prèvia de cremar i destruir la societat anterior mediocre i decadent.

I per això afegiria a la conclusió de la treballadora social de Ripoll, i espero ser ben entès: no és suficient «educar en la tolerància i en el no-odi». Crec que, sempre que es pugui i amb aquells amb els qui es pugui, cal educar —en el marc d'una societat lliure i plural— en valors forts, alts

i excel·lents que permetin als joves anar més enllà de si mateixos en causes nobles, justes i altruistes. I ara no em refereixo en primer terme als nois musulmans, prou que ho voldria, sinó almenys a la resta de joves i ciutadans de la nostra societat. El cor humà està fet per vibrar amb alguna cosa més gran que ell mateix. Si no eduquem en valors i projectes de vida inspirats en tradicions humanistes, espirituals o religioses llargament consolidades (Camus, Saint-Exupéry, Mounier, Joan Sales, papa Francesc) vindran altres ofertes «perverses» que sí que els faran vibrar amb l'expectativa d'horitzons heroics destructius.

Cal educar, per exemple, a plantejar-se les preguntes fonamentals de la vida: quin sentit vull donar a la meua

vida? Vull col·laborar a fer un món més just, o el propòsit de la meua vida és enriquir-me personalment tot el que pugui? Vull ajudar a construir una societat més equitativa tenint present la situació dels més febles i desafavorits, o simplement vull viure una vida hedonista i egocèntrica?

I és en aquest sentit que crec necessari que tots fem d'altaveu dels interrogants de la monitora de Ripoll: com és que entre tots no hem aconseguit transmetre a aquests nois uns ideals, uns horitzons de grandesa que fatalment sí que ha aconseguit transmetre'ls en negatiu l'imam en qüestió?

La tarda del dijous 17 d'agost, moments després del mortal atemptat a la Rambla, dos models d'heroi es van trobar fit a fit a la Zona Universitària

Els Mossos i altres cossos de seguretat van rebre l'agraïment de la població catalana. / Agustí Codinach

Els arquebisbes de Barcelona i de Tarragona, Omella i Pujol, també van assistir a la manifestació. / Església Barcelona

prop de la Diagonal: el jove Pau Pérez, vinculat a una ONG d'Haití on havia estat ajudant les víctimes del terratrèmol, i el jove Younes Abouyaaqoub, que després de recórrer els sis-cents metres assassins amb aquella camioneta de la mort buscava desesperadament un cotxe per fugir de la ciutat. L'heroi de la mort, atiat per un imam pervers i potser estimulat per alguna droga, va clavar el seu ganivet assassí al coll del voluntari d'Haití. Dilluns 21 d'agost, mentre a Vilafranca del Penedès se celebraven les exèquies pel Pau, exalumne del col·legi de la Sagrada Família del P. Manyanet, antic membre de l'esplai parroquial, rebut al temple amb uns aplaudiments eixordadors que expressaven com n'era, d'estimat per tot el poble, en un camí rural no gaire lluny d'allí, dos Mossos d'Esquadra de Vilafranca abatien l'altre «heroi», que, empunyant un ganivet

i exhibint un fals cinturó d'explosius, demanava a crits que l'ajudessin a consumir la seva carrera vers la mort, suposadament gloriosa.

Plorem per tots dos. Amb divers sentiment, però plorem per tots dos. I ho fem units al dolor dels seus pares i germans, i dels mestres i monitors que els van acompanyar en algun moment de sengles vides a Vilafranca i a Ripoll.

Però després del plor ha de venir el compromís. I el compromís no pot ser de mínims. Ha de ser, almenys intencionalment, en línia de màxims. No pot ser ni el bonisme ni la islamofòbia; ni un propòsit genèric d'educar en la no-violència i la tolerància. Hem de poder oferir als joves, i als ciutadans en general, ideals entusiasmadors. Projectes positius i en gran. Com el d'articular un país on la diversitat sigui una riquesa i on del mestissatge en surti una comunitat enfortida i exemplar.

Moltes llàgrimes, però molta humanitat

Sebastià Taltavull Anglada
Bisbe auxiliar de Barcelona
Administrador apostòlic de Mallorca

Encara és viu el record dels rostres i els cossos dels ferits dels atemptats internats als hospitals de Barcelona. Tinc ben present el patiment, les llàgrimes, el dolor familiar, junt amb una humanitat sense mesura per part dels professionals de la sanitat i voluntaris. Amb la visita als ferits i a les seves famílies als hospitals de Barcelona vam respirar un ambient de serenor, de molta emoció continguda, de gestos de proximitat, de paraules de consol, pregària i solidaritat, això sí, amb la perplexitat davant d'una situació d'emergència que denunciava amb el silenci una actuació digna de tot rebuig i condemna, com va ser l'atemptat terrorista.

Tota aquesta realitat humana viscuda i compartida amb tanta gent de bona voluntat ens interpel·la fortament. No estem massa acostumats a anar al fons de les qüestions quan se'ns plantegen de tard en tard. Haurem d'arribar a dir que és necessari passar per glops tan amargs com aquests per recapacitar sobre molts aspectes de la nostra forma de viure en societat? Què ha d'arribar a succeir perquè d'una vegada per sempre puguem confiar en la bondat de les persones, anar amb la cara

ben alta pel carrer, viure amb goig l'ambient familiar, construir junts amb les nostres opcions polítiques, assumir aquells valors que més ens dignifiquen?

Del més profund del cor ha sorgit un crit valent: «No tinc por!» i també ha estat corejat per moltes veus que s'hi han afegit: «No tenim por!» És tot un convenciment que els cristians l'hem fet eslògan propi des que Jesús ressuscitat ens el va demanar i repetir amb insistència:

Amb la visita als ferits i a les seves famílies vam respirar un ambient de serenor, de molta emoció continguda

«No tingueu por!» Invitació i resposta que corresponen a un mateix moviment de transformació radical, de canvi total, de noves energies interiors i exteriors que es posen en rodatge, de gestos de germanor i ajuda mútua, atencions de bons samaritans sense precedents. Qualsevol iniciativa personal i social, qualsevol opció provinent de les ideologies polítiques o de les motivacions religioses, com de tota forma ètica plausible, serà bona notícia si conflueixen en la creació d'una societat en pau, oasi de felicitat per a tots, lluny del terror i de la por.

La derrota de l'odi

Armand Puig i Tàrrach
Rector de l'Ateneu Universitari Sant Pacià

A la nostra ciutat, la vida de moltes persones ha quedat trencada quan ha entrat en joc una força obscura de violència, d'odi i de mort. El dia 17 d'agost, les Rambles eren un passeig de pau per a molts visitants de la ciutat de Barcelona, quan de sobte va caure damunt seu el no-sentit, la barbàrie, allò que hi ha de més tenebrós en l'esperit humà. El mal pot prendre diverses formes, però sempre és una agressió al bé, una ferida que colpeix la persona, de manera individual o col·lectiva. El mal és l'antítesi de la misericòrdia. Qui el practica en la forma en què s'ha practicat a Barcelona i a Cambrils ha hagut abans de quedar-se sense ànima —és evident que algú la hi ha arrabassada. Tan sols quan un ésser humà es converteix en un ésser sense ànima pot matar sense cap sentiment de culpa

ni remordiment, fins i tot desafiant i amb complaença.

Quan l'ànima es converteix en l'estatge de l'odi, quan tots són tinguts per enemics —llevat dels qui interpreto que pertanyen al «meu grup»—, llavors s'arriba a la conclusió que cal arribar a una mena de «solució final». Llavors el terror sense rostres i sense entranyes queda justificat. Res no hi fa que els qui cauen siguin éssers humans, ni que siguin persones innocents, ni que siguin éssers indefensos —molts dels quals infants! Ara, la mesura de l'acte és el mal mateix, convertit en el bé suprem. Quan l'ésser humà queda «devorat» per una idea, quan l'ànima queda substituïda per un volcà d'odi, aleshores el bé i el mal deixen d'existir, tot passa a ser legítim. La sacralitat de la vida i de la dignitat de la persona humana no compten per res.

La baixada del furgó Rambles avall buscant la mort era l'odi desbocat portant la desolació a la terra. Com en una «pintura negra» de Goya, la terrible tenebra s'imposava a la bonica llum barcelonina de la tarda d'agost. Da-

El mal pot prendre diverses formes, però sempre és una agressió al bé, una ferida que colpeix la persona, de manera individual o col·lectiva

La millor arma contra l'odi és la solidaritat concreta, la que comença amb la persona que tens al costat i continua amb la que no coneixes

la mort però també per encomanar l'odi. La mala herba es propaga ràpidament. Els qui no tenen ànima volen convertir el món en un cementiri del bé, en un regne de violència, on tot sigui legítim. Per tant, la primera resposta als qui han omplert de sang Barcelona és la que va donar Antoine Leiris després que la seva esposa fos víctima de l'atemptat terrorista a la discoteca Bataclan de París: «*Vous n'aurez pas ma haine*» («no tindreu el meu odi»).

La segona resposta ve de la primera: la millor arma contra l'odi és la solidaritat concreta, la que comença amb la persona que tens al costat i continua amb la que no coneixes però que es creua en el teu camí (sigui d'aquí o de fora). La reacció de tants homes i dones a l'atemptat del dia 17 mostra el camí que cal recórrer: construir una Barcelona cohesionada per la convivència, en pau i sense por, acollidora i amiga. L'odi no ha de triomfar. Perquè si triomfés, la nostra ciutat quedaria derrotada. Al «no tinc por», cal afegir-hi un rotund «no tinc odi».

vant la tragèdia dels cossos estesos per terra, es barrejaven els sentiments i les actituds: incredulitat, compassió, socors, derrota, ràbia... i odi. En efecte, la victòria del mal passa per escampar

«Ens hi juguem molt, en l'àmbit educatiu»

Enric Vendrell defensa que escola i mitjans de comunicació ajudin a normalitzar el fet religiós

Carme Munté
Barcelona

La cèl·lula terrorista que va atemptar el 17 d'agost contra Barcelona i Cambrils, amb un balanç de setze morts i un centenar de ferits, tenia en realitat un pla de molta més envergadura, especialment contra esglésies emblemàtiques com és la mateixa basílica de la Sagrada Família.

A mesura que s'han conegut més detalls dels preparatius, que van quedar avortats amb l'explosió de la casa d'Alcanar, l'esglai entre els ciutadans no ha fet més que augmentar. I això no obstant, després de la consternació i del dolor, han vingut la solidaritat amb les víctimes i l'agraïment als dispositius sanitaris i de seguretat, especialment els Mossos d'Esquadra. Van ser ells els que van encapçalar la manifestació del dissabte a Barcelona sota el lema «No tinc por».

Més enllà d'això, la pregunta que també tothom s'ha formulat aquests dies és: per què uns joves formats a Catalunya i integrats a la vida del poble es van deixar emportar per l'odi que els va imbuir un imam? «Vivim en una societat multiètnica i la formació religiosa i ètica és fonamental», llegíem a l'editorial del *Catalunya Cristiana* de la setmana passada. «És important de prevenir, de legislar adequadament l'educació, implementant ja la formació religiosa en les diverses tradicions. No es pot deixar en mans d'imams radicals.»

Aquesta mateixa opinió la comparteix Enric Vendrell, director general d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya. «Ens hi juguem molt, en l'àmbit educatiu», afirma. «És important treballar i conèixer la diversitat religiosa en l'àmbit educatiu.» I com que aquesta és una de les prioritats de la Direcció General d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya, tenen la voluntat de proporcionar les eines suficients per dur-la a la pràctica. Així, començant amb l'inici escolar, es farà arribar a tots els centres de Primària i Secundària el *Diccionari de les Religions per a noies i nois de 10 a 14 anys*, una obra de l'Associació Unesco per al Diàleg Interreligiós editada per la Generalitat de Catalunya. Com ha dit el mateix Vendrell, no és una eina aïllada, sinó que s'està preparant més material de cara a la tardor.

«Jo no entro en el debat sobre si cal o no una assignatura confessional a l'escola, el que demano és una assignatura sobre cultura religiosa obligatòria per a tothom», afirma Enric Vendrell. «Em dol que com a país no acabem de posar-nos les piles en aquest punt.» I així, segons el director general d'Afers Religiosos, «el desco-

Joves portant una ofrena de flors fins al lloc de l'atemptat al final de l'acte interreligiós en memòria de les víctimes, celebrat al Museu Marítim, el 24 d'agost, i convocat per l'Ajuntament de Barcelona i la Direcció General d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya.

«Farem una gran feina educativa i preventiva presentant la diversitat religiosa a l'escola i els mitjans de comunicació»

neixement sobre el fet religiós és un camp abonat per a la desconfiança, els prejudicis, la xenofòbia, el racisme...». I per què no dir-ho? També perquè un imam carregat d'odi acabi portant uns joves a provocar la pròpia mort i la dels altres.

Juntament amb la presència de la diversitat religiosa a l'escola i els instituts, Enric Vendrell la defensa també en els mitjans de comunicació. «Estic parlant d'oferta televisiva i audiovisual en què el fet religiós aparegui amb normalitat», afirma. «La diversitat sexual es plasma a les sèries i, per tant, és una manera de normalitzar-la, per què no passa el mateix pel que fa a la religió?» «Farem una gran feina educativa i preventiva presentant la diversitat religiosa a l'escola i als

mitjans de comunicació», conclou Vendrell.

Interès a conèixer la diversitat

Segons el *Baròmetre sobre la religiositat i sobre la gestió de la seva diversitat 2016*, impulsat per la Direcció General d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya, un 68,1% dels ciutadans considera molt o bastant important tenir uns coneixements mínims sobre les característiques de les diferents confessions religioses, cosa que suposa un augment del 7% respecte de les dades del 2014.

Així mateix, més d'un 70% dels catalans està a favor que el sistema educatiu incorpori una nova assignatura que doni formació a tots els nens sobre les principals religions. Alhora, més de la meitat de la població està a favor que els pares puguin sol·licitar a l'escola que els seus fills rebin classes de la seva pròpia religió.

«Com a Direcció General d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya és una resposta que ens satisfà perquè mostra que la gent té interès a conèixer la diversitat religiosa», subscriu Enric Vendrell. Ho corrobora el Baròmetre, però també el dia a dia d'una Direcció General que ofereix cursos sobre diversitat religiosa al conjunt del funcionariat català. «En tots els cursos que fem de formació per a treballadors públics rebem unes avaluacions altament satisfactòries.»

El Baròmetre és l'única eina existent per aproximar-se a la diversitat religiosa de Catalunya. Es va fer per primera vegada l'any 2014 i aquest 2016 se n'ha fet la segona edició, amb un total de 1.600 persones enquestades.

Algunes dades del Baròmetre 2016

- El 58% es declara catòlic
- El 13% es declara seguidor d'una confessió diferent de l'Església catòlica
- El 40,3% no té cap amic amb creences religioses diferents de la seva
- El 63,6% mai no acudeix a cap culte religiós (sense comptar les cerimònies de tipus social com bodes, comunions o funerals)
- El 68,1% considera important tenir uns coneixements mínims sobre les característiques de les diferents confessions religioses
- El 70% està a favor que el sistema educatiu incorpori una nova assignatura en la qual es doni formació a tots els nens sobre les principals religions
- El 55,6% està a favor que els pares puguin sol·licitar a l'escola que els seus fills rebin classes de la seva pròpia religió
- El 52,2% està a favor que els grups religiosos obrin nous centres de culte
- El 65% considera important que les administracions públiques promoguin el diàleg interreligiós

Podeu consultar el Baròmetre 2016 a la web de la Direcció General d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya

Corea del Sud

«Som una Església plena d'esperança»

Ester Palma és missionera a Daejeon, Corea del Sud

Rosa María Jané Chueca

Ester Palma és membre de la comunitat Servidora de l'Evangeli de la Misericòrdia des de l'any 2002. «El que em va atraure», reconeix, «va ser l'alegria de les missioneres i els missioners que coneixia i el desig d'arribar fins als confins de la terra per compartir l'amor de Déu i la seva esperança a tots els homes». Des de fa onze anys és missionera a Àsia.

Com va anar a parar a Corea del Sud?

Abans de ser missionera estudiava Traducció i Interpretació i volia treballar en la lluita pels drets humans. El cas de Corea del Nord em cridava moltíssim l'atenció i vaig sentir dins del cor que la meua vida quedaria lligada a aquest país. Quan vaig descobrir la crida missionera a la meitat dels meus estudis a la universitat, les dues crides es van posar en relació. La crida a fer alguna cosa per la unitat de les dues Corees i la crida de Déu a ser signe de la seva presència i testimoni del seu Amor fins als confins de la terra. Després dels anys de formació, a l'Argentina, i un any d'experiència missionera al Japó, vaig fer les meves promeses definitives a Osaka i, per fi, amb dues missioneres més vam venir a fundar a Corea del Sud.

Quina és la seva missió?

Visc a Daejeon, una ciutat universitària al centre de Corea del Sud. El bisbe ens va confiar tres grans universitats perquè ajudéssim en el desenvolupament de la Pastoral Universitària que estava començant quan vam arribar a la diòcesi el 2008. Des d'aleshores col·laborem amb la Pastoral Universitària, la Pastoral dels Immigrants i la formació missionera de laics. Una feina molt bonica que fem és amb adolescents, en un programa de voluntariat al sud-est asiàtic (el Vietnam, Cambodja, Tailàndia): és una experiència de 9 dies en què els nois poden trencar la rutina, veure's al servei dels més pobres, conèixer una altra manera de ser Església i, sobretot, viure en un ambient d'alegria, de compartir i de llibertat que moltes vegades els falta en la competitiva i estressant societat coreana.

Com és l'església coreana?

L'Església coreana és una Església jove (200 anys) en creixement, molt viva i apassionada i té moltes vocacions a la vida sacerdotal. D'altra banda, és una Església molt conservadora, amb moltes estructures i rígida. Encara que els laics desenvolupen una tasca excel·lent i treballen moltíssim, el paper dels sacerdots diocesans encara és més destacat i a vegades els laics se'n ressenten pel seu caràcter autoritari. És una Església que té molts mitjans econòmics, però encara amb pocs recursos de formació i de profunditat en

L'Ester viu amb alegria la seva missió a Àsia.

la fe. És una Església plena d'esperança en què tot està per fer i la gent està assegedada.

Quins són els reptes principals?

A la nostra diòcesi de Daejeon estem fent un sínode diocesà i analitzant la realitat i el camí que hem d'encarar de cara al futur. La renovació de la vida sacerdotal és un dels primers punts de l'agenda. El clergat s'ha enriquit, materialment i pel que fa a l'autoritat. Calen sacerdots pobres i propers als pobres. Sacerdots que estiguin a prop de tothom amb un cor humil, disposats a escoltar a tothom i a ser consol en les ferides dels laics. La formació en el seminari i el canvi en la concepció de la vida sacerdotal («He vingut a servir i no a ser servit») és un punt central del sínode diocesà. Un altre repte és l'evangelització dels joves: ser capaços de crear un llenguatge i unes formes que els arribin allà on són i des del que estan buscant. El tercer repte és la comunicació, el diàleg, la confiança entre les diferents persones que formen l'Església: bisbes-sacerdots, sacerdots entre ells, laics-sacerdots-religiosos... Sense confiança, amor mutu, positivitat i diàleg, encara que tinguem molts mitjans, ens manca força interior i visió de futur. No són les grans obres ni els grans edificis els que construiran fermament l'Església de Corea, sinó la nostra comunitat, el nostre amor mutu i paraules positives i d'esperança. A vegades sembla que les grans xifres, els edificis grans o grans esdeveniments ens fan estar en pau; tanmateix, necessitem no descuidar el dia a dia, les coses petites, el cor de cada persona

humil que ve a l'Església, com s'hi sent acollida, escoltada, com projectem el futur, cap a on.

El 2014 el papa Francesc va visitar Corea del Sud. Què en queda, d'aquella visita?

El Papa va visitar la nostra diòcesi de Daejeon durant l'Asian Youth Day el 2014, el 15 i el 17 d'agost. El Papa portava un missatge clar: una Església pobra i per als pobres, una Església que no es queda indiferent davant

del patiment humà i que s'implica en la societat, amb anunci i denúncia de les injustícies, una Església en què els joves són protagonistes i se'ls dona suport perquè puguin realitzar el seu somni. La seva visita va ser el crit profètic de Jesús que encenia moltes de les brases que s'adormen en el dia a dia. L'Església de Corea vivia en aquell moment un debat intern pel seu compromís o no en la lluita per la justícia i el que això significa de denúncia de

Joves de la Pastoral Universitària.

en què tot està per fer»

Amb adolescents a Cambodja.

les estructures injustes que, a vegades, són justificades des del mateix govern. La comissió de Justícia i Pau, la comissió de Medi Ambient han rebut un cop de mà fort en la seva tasca. L'Església encara està dividida entre els qui volen mantenir una mica la imatge davant de la societat i els que surten als carrers per demanar justícia, pau, reconciliació. Des de l'octubre del 2016 fins al març del 2017, quan la presidenta Park va ser destituïda, bona part de

l'Església feia costat als grups civils en les protestes contra la corrupció i les injustícies estructurals i justificades pel govern de Park. El Papa ha estat, per a una part de l'Església, el segell de Déu que mostra el camí i orienta amb força en la direcció per caminar. Hi ha una altra part de l'Església, més conservadora, més estàtica, que encara recela una mica de sortir, d'estar en l'àmbit públic, d'enfrontar-se al carrer amb els poderosos d'aquest món. Per a ells, la visita del Papa va ser un esdeveniment bonic i religiós que queda reduït a l'esfera privada de la fe i del compartir eclesial. Esperem un dia que la unitat dins de l'Església i una direcció pastoral molt més unificada ens faci lluitar plegats pel desarmament de Corea, per la pau i la reconciliació amb el Nord i per una Església en què els pobres i els joves de veritat se sentin el centre i s'hi trobin còmodes.

Des del maig, Corea del Sud té un president catòlic; amb quines expectatives ho veu l'Església?

El nou president, Mun Jae In, porta un aire d'esperança molt esperat per la majoria dels ciutadans del país. És un advocat que ha lluitat tota la vida pels drets humans. Una persona que en temps de la dictadura militar va lluitar per la democràcia i pels drets civils. Els seus pares són immigrants de Corea del Nord, amb la qual cosa du inscrit en el cor el somni de la unitat. Aquest president tindrà una política de pau i de compromís social. La seva relació amb l'Església és molt estreta i pensem que continuarà l'impuls que el papa Francesc havia donat el 2014.

«La visita del Papa va ser el crit profètic de Jesús que encenia moltes de les brases»

«La pregària a l'estil asiàtic, més de cor, menys mental i més corporal és una cosa que a poc a poc he anat aprenent»

La part més conservadora de l'Església pot ser que vegi aquest moment amb reticència, crec que aquest canvi era necessari i tant les relacions amb els Estats Units com amb el Japó i la Xina s'han de renovar. La tensió política, geoeconòmica, que es viu a la zona només es resoldrà quan els Estats Units abandonin les bases militars i deixin en mans dels mateixos coreans el camí de la pau i la reconciliació amb el Nord. Mun Jae In ha afirmat des del començament del seu govern que no deixarà que Corea sigui un titella dels Estats Units. També s'ha mostrat ferm en la seva relació amb el Japó, ja que l'últim tractat Japó-Corea i la compensació econòmica rebuda pel tema de les *comfort women* (esclaves

sexuals) implicava una humiliació molt gran per al poble coreà. S'espera una revisió a fons del tractat, que salvi la dignitat d'aquestes dones i guardi per sempre en el registre de la història el que es va viure a Corea durant l'ocupació japonesa.

Com percep la població i la mateixa Església les demostracions de força de Corea del Nord?

Les demostracions de força de Corea del Nord en el dia a dia de Corea del Sud no es noten gens. Fa 70 anys d'aquest conflicte i el llançament de míssils i les notícies de «possible guerra» són diàries a les notícies, ja no s'ho creu ningú. Corea del Nord busca ser reconeguda per la comunitat internacional com un país en si mateix. La comunitat internacional no el reconeix i es dedica a criticar-lo i a denunciar-lo amb condemes; mentrestant els Estats Units a Corea, al Japó i a tot el sud-est asiàtic realitzen exercicis militars i construcció de bases militars que posen en perill la seguretat i destrueixen el medi ambient. Qui en aquest moment posa en perill la seguretat de l'est asiàtic són molt més els Estats Units, amb la seva política de «divideix i venceràs», que Corea del Nord amb les seves demostracions de poder. Si tant al Sud com des dels altres països hi hagués voluntat de diàleg i de considerar Corea del Nord des de la seva dignitat com a país i reconeixent-li els propis drets (ens agradi més o menys el seu model polític i econòmic), crec que l'ambient i el camí seria molt més esperançador. El primer pas per la pau i la reconciliació és la retirada de tropes dels Estats Units de Corea, la signatura del tractat de pau, entre el Nord i el Sud, i després les converses bilaterals entre tots dos països. El president Mun Jae In té una visió molt esperançadora sobre el futur pacífic i en unitat per a les dues Corees. Preguem perquè la unitat de les dues Corees sigui un dels fruits madurs de la seva política de solidaritat i de pau.

Què ha après vostè en aquest temps a Corea?

Aquests 11 anys que fa que soc a Àsia (un al Japó i 10 a Corea) m'han ensenyat moltes coses. La delicadesa dels asiàtics i el sisè sentit es contagien en les relacions. Els coreans són molt generosos i la providència de Déu encarnada en els bons amics m'ha regalat una gran confiança en Déu i la confiança que no ens faltarà res, si ens dediquem al Regne de Déu i la seva justícia. L'alegria i la força dels joves amb els quals estic diàriament m'encomanen la seva alegria. La pregària a l'estil asiàtic, més de cor, menys mental i més corporal és una cosa que a poc a poc he anat aprenent. Us animo a tots a ser missioners allà on sou i a fer costat als missioners que som lluny, amb pregària i donacions, perquè puguem dur a terme la nostra missió.

Des del monestir

Sant Benet

L'ensenyament de sant Benet el trobem reflectit en la Regla que va escriure i que sintetitza la vida d'un home, «Benet de nom i beneït de Déu», com el definí el papa sant Gregori el Gran. Aquesta Regla, que és un camí de vida, estructura la comunitat per tal que esdevingui una escola de servei, on cadascun dels monjos sigui una icona de l'amor del Déu Trinitat.

La crida a la fidelitat que ens demana sant Benet em recorda una moda que s'ha estès per diversos ponts de París i que consisteix a comprar un cadenat, escriure-hi el nom de la parella, fixar-lo en un lloc «romàntic» i llançar la clau al riu Sena com a mostra de fidelitat.

Aquest «invent» dels cadenats m'ha recordat un capítol del Llibre Tercer dels Diàlegs del papa

sant Gregori el Gran, en el qual sant Benet mostra a l'ermità Martí que la fidelitat al Crist no es troba en el fet de lligar-se materialment a una cadena, sinó a viure la pròpia vocació des de la llibertat.

És al capítol XVI del Tercer Llibre dels Diàlegs, titulat *L'ermità Martí del Mont Marsic*, en què relata l'episodi: «L'ermità Martí al començament d'estar en aquella muntanya, quan encara no estava reclòs a la cova, s'havia lligat el peu a una cadena de ferro que havia fixat a la roca per l'altra extremitat, per tal de no haver d'anar més lluny de la llargada de la cadena. Benet,

l'home de vida venerable que ja he recordat, ho va saber. Li feu dir per un dels seus deixebles: Si eres servidor de Déu, no estigues retingut per una cadena de ferro, sinó per la cadena de Crist. Després d'aquestes paraules, Martí es desfeu d'aquells grillons, però mai més no s'allunyà del radi d'acció on anava amb el peu encadenat. Lliure de la cadena s'establí en l'espai on s'havia limitat abans, quan estava lligat».

La «moda» dels cadenats als ponts del Sena redueix l'amor de les parelles a una anècdota, a un simple cadenat. I és que l'amor i l'afecte de les persones, tant si són parella com si són monjos, no necessita ni de cadenats ni de cadenes. Al contrari: l'amor es fonamenta en la llibertat i en la confiança.

Josep-Miquel Bausset

Monjo de Montserrat

La sal de la terra

Joves mil·lennistes i la família sobretot

En diuen així dels nascuts entre 1980 i 1999, abans del segon mil·lenni, també generació Y, primera *online* o indignada a les places (15M 2001) i desallotjada quan estudiaven o s'iniciaven per l'ocupació precària que segueix deixant el 42,2% de taxa d'atur juvenil (2016), cosa que impedeix emancipar-se al 80% i, per tant, fa que segueixin sota l'aixopluc familiar fins més enllà dels 30 anys.

Molts més que generacions anteriors, emigrants i expatriats, entre bitllets *low cost* i Skype, van instal·lant-se en la provisionalitat i segueixen marxant amb el mateix flux dels països subdesenvolupats cap al progrés o la feina. De les colònies a les metròpolis. Més de la meitat del sou és per pagar l'habitatge i el cost de vida. Treballant a la rica Europa, les Amèriques o al sud-est asiàtic, més cosmopolites, globalitzats amb el centre comercial com a nou santuari, sense altres diferències entre budistes, sintoistes,

hindús, islàmics, evangèlics o catòlics i el risc de perdre fins i tot les arrels.

Alhora, gairebé el 40% dels joves abandonen els estudis sense haver-se graduat en ESO, dificultant encara més la seva incorporació al món laboral. Els pares quan poden els sobreprotegeixen a la llar, amb les necessitats primàries ateses però sense opció d'independitzar-se perquè gaudeixen d'una llibertat de moviments que abans no es tenia. Pares que encara treballen o que, alguns jubilats, segueixen mantenint els fills. El resultat podria ser evidentment perjudicial per als mateixos joves, que retarden assumir definitivament responsabilitats i la independència a les seves vides.

Hi ha risc d'ampliar-se la gran escletxa, la societat dualitzada, de rics i pobres, la manca de terme mitjà entre els més preparats i agosarats, que

lluiten ací pel lloc de treball o agafen la maleta de la il·lusió i formació a la recerca d'un treball a l'estranger que els permeti viure; i a l'altre extrem, els menys estudiosos i emprenedors, un xic indolents o, si més no, desencisats, però amb la comoditat del coixinet del pare o la mare, fins ara la millor assegurança del malaguanyat estat del benestar. Avantatges cada vegada per a menys, mentre s'incrementa el del malestar per a la majoria.

L'obligació i la urgència de seguir formant-se, aprenent llengües i codis no previstos a les diferents lleis d'educació ni als erasmus, màsters o formació professional. Obrint els camins de la globalització d'un planeta obert les 24 hores tot volent fugir de l'addicció al treball, quan n'hi ha, de la hipoteca i dels compromisos permanents, segueixen apostant pels valors tous en temps durs, en l'individualisme, però a l'empara dels pares i de la família sobretot.

F. Diego Espuny

Pedagog

Mirada al món

Religions d'un sol fidel

En el seu breu i interessant llibre recent *L'exili de Déu*, el professor Lluís Duch, monjo de Montserrat, constata que en la religiositat multiforme de les nostres societats europees es dona sovint el fenomen de «la religió que té un sol fidel i un sol culte». És un reflex més d'un estil de vida predominant que ha enaltit la capacitat de decisió personal en tots els àmbits, fins a derivar cap a un individualisme exacerbant.

Tal com passa amb els aliments o amb la tecnologia, també en el món de les idees, dels valors i de les creences, tenim a disposició un nodrit supermercat on cadascú pot triar fàcilment els productes que vol consumir. En l'àmbit de les creences i de la pràctica religiosa, més que

l'adhesió a un grup o a una tradició religiosa, ha crescut en els darrers temps l'elecció individual dels elements que cadascú considera més adequats o atractius, de vegades amb una perspectiva eclèctica i sincretista.

És cert que la vivència religiosa ha de partir necessàriament de la convicció personal i lliure, de l'adhesió conscient i voluntària a unes creences i a un estil de vida. Tanmateix, no deixa de ser una contradicció viure de manera tan individual una experiència religiosa, que per definició és relació

(és possible que la paraula religió derivi del verb llatí *religo*, que significa «lligar, unir, vincular»). En la perspectiva cristiana, certament que no té sentit considerar-se creient i no sentir-se unit als altres. Com remarca l'apòstol Pau, «tots nosaltres... hem estat batejats en un sol Esperit per formar un sol cos...», i el cos «no consta d'un sol membre, sinó de molts» (1 Corintis 12,13-14). No es pot ser seguidor de Crist sense una relació intensa amb els altres. D'altra banda, com diu Lluís Duch en la conclusió del seu llibre, «el veritable coneixement de Déu consisteix en la praxi quotidiana de la misericòrdia, que és, en realitat, *coneixement* de Déu a través del *reconeixement* del proïsme».

Agustí Borrell

Vicari general dels Carmelites Descalços

Punt de vista

Fernando Cordero

Religiós dels Sagrats Cors i periodista
fernandocorderosscc@gmail.com

El Magníficat i el drac xinès

La salesiana xinesa Maria Ko Ha-Fong explica un preciós relat de la literatura sapiencial taoista. Una vegada el rei de la Xina va encarregar a un artista famós que li dibuixés un drac. L'artista va respondre que li caldrien cinc anys per fer-lo. Passat el termini, el rei va reclamar el dibuix, però l'artista ni tan sols l'havia començat. «Necessito que em concedeixis cinc anys més», li va pregar. I el rei, a contracor, els hi va concedir. Passats els cinc anys, el rei el va reclamar; l'artista llavors va prendre una ploma i en un moment, amb un sol traç, va dibuixar el drac. Era el drac més bell que s'hagi vist mai sobre la faç de la terra.

El cant del Magníficat (cf. Lc 1,46-55) es pot comparar amb el drac del relat. És un cant de goig exultant que s'expressa en un instant, però que condensa una bellesa única i ressonàncies infinites, paraules profundes i senzilles que es converteixen en epifania de la salvació. És el mirall de l'ànima de Maria. La dona de l'Esperit que viu al compàs de la música de Déu.

Maria, una jove acostumada a servir i disposada a visitar, parla en primera persona, conscient d'haver estat agraciada. Però aviat esmenta les grans coses que Déu ha fet en ella (cf. Lc 1,49), per desviar l'atenció cap a Ell, que és la font i el secret

de la seva felicitat i de la de tot el poble. Me la imagino despulada de tot protagonisme, com succeeix a les representacions marianes de la façana del Naixement de la Sagrada Família, de Gaudí.

«Ha mirat la petitesa de la seva serventa» (Lc 1,48). Maria ha sentit que Déu la mira apassionadament. La que sent la seva petitesa, la seva promesa, el seu buit, es veu omplerta per una mirada que la commou. Lava estimar amb total gratuïtat.

El Magníficat és un cant d'esperança per als pobres i un cant d'alliberament per a la dona. L'evangelista Lluc, advocat dels pobres i de les dones, ens convida a tots a entrar en aquesta meravellosa cançó per beneir Déu, reconeixent que s'ha fixat en la nostra insignificança, i ha fet grans obres en nosaltres. És el que em suggereix també un preciós cant molt estimat a la parròquia de la Mare de Déu de la Bonanova, que es canta al final de moltes eucaristies en honor a la titular: «L'Esperit ens convocava / a la casa de Maria / i guiats per la Paraula / albirem un món més just: / Amb la llum que ens ve del rostre de la Mare de Jesús.»

ment, per exemple— hi hagi batejats que per recitar el Parenostre hagin de llegir-lo de l'estampa recordatori que se sol donar. Ves a saber quina deriva ha de tenir en molts el *Crec en un Déu!*

De vegades es diu i, en part és cert, que els nois i noies memoritzen poc a l'escola. La memòria és una facultat humana poderosa i bàsica. Qui perd la memòria està malalt. Els pobles i els seus habitants han de tenir memòria dels seus esdeveniments, uns que són veritables i nobles gestes, i altres que no s'han d'oblidar mai, a fi de no repetir-los per la seva naturalesa d'injustos i maliciosos. Això ja ens ho mostra la Sagrada Escripura en la gran desfilada de personatges i reflexions que conté.

El *Crec en un Déu* és la síntesi de la fe. Les altres realitats de la catequesi són en realitat el desenvolupament. Això ha de ser clar i pot ajudar tant la predicació com l'aprenentatge de la vida cristiana. El Credo s'ha de saber de memòria, puix és la font de totes les veritats teològiques i salvadores. És una veritable oració diària.

A propòsit de...

P-J Ynaraja

Capellà del Montanyà
ynaraja@gmail.com

Avui (realitats)

Què és un jueu? Qui ho sap? El règim nazi, per precisar l'objecte del seu odi, va establir que un jueu era aquell que algun dels seus quatre avis ho era. Crec que no m'equivoco. S'ha escrit molt sobre tal genocidi. Aporto una dada, una història.

Me la va explicar una senyora que conec força bé. Un matrimoni estava format per un home jueu i l'esposa cristiana. Tenien dues filles. El marit, que va intuir un dia que la família perillava a causa de la seva pertinença religiosa, va decidir divorciar-se i desaparèixer de l'escena. L'esposa i les filles van patir la falta del marit i del pare, però la seva vida ja no perillava; eren cristianes del tot. Les nenes van créixer enganyades: el papà vivia lluny, tornaria algun dia, els van explicar. Es van fer grans i l'esposa i mare va morir. Va ser aleshores, llegint algun paper que havia deixat escrit, quan es van assabentar de qui havia estat el pare i del motiu de l'absència. Segons va confessar la meua amiga, era la primera vegada que s'atrevia a explicar-ho. Jo li vaig dir: «No te n'avergonyeixis, ets filla d'un màrtir jueu.» Des de llavors, encara que no en parli, cada vegada que me la trobo, sento l'emoció de ser a prop de la filla d'un petit heroi, valent i generós, del poble d'Abraham, Moisès, Anna, Ruth...

Les víctimes de Barcelona, ferits i difunts, ho van ser d'unes persones pertanyents a una cultura que no és la nostra, a unes fidelitats religioses fanàtiques, que tampoc no ho són, però que durant algun temps van viure entre nosaltres. Estaven envoltats d'una cultura impregnada de directrius cristianes, al costat de gent de conviccions i costums cristians. Ells eren minoria; l'entorn majoritari, cristià. Per què no va influir, contagiar i impulsar els seus hàbits, la seva moral?

Aquests dos mesos, juliol i agost, cada dia vaig a celebrar missa al Cotto-lengo, al Montseny. Allà hi ha una comunitat religiosa, uns voluntaris i uns malalts que no tenen ningú més que els aculli. Viuen de l'ajuda de Déu, no reben cap subvenció, ni pública ni privada. Els acollits són feliços. Estic segur que amb ells no es podria incubar cap projecte terrorista.

Caldrà que fem examen de consciència. En el jardí més bonic, on floreixen les més boniques de les flors, si falta un jardiner destre, esforçat i entusiasta, aviat creixen les males herbes.

Els pecats d'omissió també són pecats, encara que, generalment, no facin avergonyir.

Saber escoltar

Joan Guiteras i Vilanova

Canonge emèrit del Capítol Catedral de Barcelona
secretaria@catedralbcn.org

Símbol

Un amable lector m'envia una carta. Em demana si puc explicar una mica més el mot «símbol», aplicat al *Crec en un Déu*, que a l'article anterior vaig usar.

«Símbol», en referir-se a la professió de la fe, no té pas aquí un sentit merament convencional. Hom pot dur una insígnia del seu equip de futbol preferit o pot fer ús d'una marca comercial. Aquests són símbols que, essent d'una manera, podrien ser d'una altra.

L'arrel del «símbol» cristià —la professió de fe— prové de la paraula grega *symbolon*. Què seria o significaria exactament? «La meitat d'un objecte trencat (per exemple, un segell), que hom presenta com a signe de reconeixement. Les parts trencades s'ajuntaven per verificar la identitat del portador.»

Per tant, diu el número 188 del Catecisme, que «el símbol de la fe és un senyal de reconeixement i de comunió entre els creients. *Symbolon* ha passat a significar després un recull, una col·lecció o un sumari. El símbol de la fe és el recull de les principals veritats de la fe. D'aquí ve que serveixi de referència i fonament de la catequesi».

Mirat des d'aquesta perspectiva, és un element de catequesi importantíssim, l'aprenentatge i el sentit del *Crec en un Déu*. La catequesi, per a la primera comunió, hauria de fer memoritzar aquesta oració. És la síntesi de la fe cristiana, el do de la fe. Els infants tenen una gran capacitat de memorització. Allò que aprenen de petits és un record per tota la vida. Lamento que en alguna celebració obligatòria —un enterra-

LA CATEQUESI ESPECIAL DE TERRASSA FORMA E

Mercè Alonso Juan-Muns

«A vegades sentim que el que fem és tan sols una gota en el mar, però el mar seria menys si faltés aquesta gota.» Aquesta frase de santa Teresa de Calcuta dibuixa que qualsevol acció que fem, per petita que sigui, si es fa amb amor, deixa de ser insignificant. Aquest és el cas dels que col·laboren en la Catequesi Especial de Terrassa al barri de Ca n'Anglada, una catequesi per a nens amb discapacitat psíquica, en què els catequistes van a donar, a donar-se.

La història de la Catequesi Especial neix de la mà del pare escolapi Josep M. Segura juntament amb Josep M. Jarque el curs de 1964-1965. Va ser la primera catequesi d'aquest tipus que hi va haver a Catalunya. Es tractava de preparar nens amb discapacitats psíquiques per fer la Primera Comunió. Tot i així, aquesta activitat va desaparèixer el curs 1972-1973 a causa de l'absència dels fundadors. Tanmateix, als voltants de 1983 va néixer una segona etapa en la història d'aquesta catequesi: un grup de persones encapçalades per Montserrat Boada, veient la manca de catequesi adequada per preparar nens amb discapacitat per rebre el sagrament de l'Eucaristia, es van posar en contacte amb el delegat de Catequesi de l'arxiprestat, Mn. Andreu Pasqual, per crear una Catequesi Especial a l'arxiprestat de Terrassa. A partir d'aquell moment, tots els que anaven a ser catequistes es van formar sobre les característiques d'aquests nens.

Primerament, es van posar en contacte amb sacerdots i pedagogs per aprendre els mètodes més adequats per a l'ensenyament que volien impartir. Es tractava de tècniques més visuals i palpables, com dibuixos, cançons, representacions de teatre, jocs... D'aquesta manera, el 6 de febrer del 1985 es va iniciar oficialment una nova etapa. Finalment, el curs 1985-1986 es van centrar a la parròquia de Sant Cristòfor, perquè era la que tenia més inscrits a fi de distribuir d'una manera més adient els nois i noies i aprofitar millor els recursos humans de què disposaven.

La catequesi va anar creixent i, anys més tard, les residències per a persones discapacitades els van demanar si podrien atendre un grup d'onze persones adultes interessades a aprofundir en la fe. També, durant el temps d'aquesta Catequesi s'han pogut celebrar quatre Confirmacions.

Tres grups de formació

Actualment, hi assisteixen 39 persones, que es divideixen en tres grups: els petits, els joves i els grans. Tots hi van per voluntat pròpia, amb plena llibertat. És més, esperen amb ànsies cada dissabte que els vinguin a buscar les furgonetes per no perdre's la catequesi, i el dia que se'ls espatlla el transport protesten. «Venent perquè s'hi senten bé. No només els parlem de Déu, sinó que també ho lliguem a les seves vivències», explica Anna

Saber et fa

Els petits es preparen per rebre la Primera Comunió.

Els adults prossegueixen la formació.

Salvador, qui actualment dirigeix la catequesi especial. Un clar exemple és el del Jordi, un nen que l'any passat va fer la Primera Comunió però que vol seguir aprenent: «La fe ha de seguir creixent, mai se'n sap prou, s'ha de cultivar.» També hi ha sis persones que venen de fa 34 anys, és a dir, des que va començar la iniciativa.

Així doncs, l'objectiu de la catequesi no és la de comunicar un saber, sinó d'introduir la persona a totes les dimensions de la vida cristiana. Per tant, la catequesi ha de proclamar la realitat del do de Déu i ajudar a tenir una actitud d'acolliment, d'adhesió i coneixement al nivell que li és possible. Es tracta que coneguin l'Evangeli perquè el puguin entendre i comprendre, fet que, com indiquen els responsables de la catequesi, «els fa més lliures per escollir el que creuen. Tenen una intel·ligència espiritual que a vegades és més gran que la d'altres persones, ja que són més humils i senzills», i «com més saben, més lliures són per escollir».

Tot i les adversitats, l'Anna Salvador creu en aquest projecte, que des de fa 34 anys segueix dempeus: «Aquests nens són senzills i el que volen és estimació, comprensió i seguiment.» Tanmateix, es tracta de l'única catequesi arxiprestal de Catalunya, fet que no vol dir que no es facin catequesis a persones discapacitades, però «es fan d'una altra manera», confirma Salvador: «Les altres Catequesis Especials no tenen llocs ni catequistes fixos.» Quan

ANNA SALVADOR

«No només els parlem de Déu, sinó que també ho lliguem a les seves vivències»

El Manolo assisteix a la Catequesi Especial des del primer dia.

EN LA FE PERSONES AMB DISCAPACITAT PSÍQUICA

més lliure

...ueixen en el seu camí de fe.

MN. JOAN LÁZARO

«Tenen un cor molt obert i de seguida capten el missatge d'Amor»

es planteja la pregunta de si realment ho entenen, l'Anna Salvador respon convençuda que sí: «Tots som discapacitats d'una manera o altra. Però només es tracta d'adaptar-se a la seva manera d'entendre.»

Testimonis

Una de les històries que millor dibuixa com capten tot el que reben és la del Manolo, un noi amb síndrome de Down que va a la catequesi des del primer dia. Com a conseqüència dels efectes devastadors provocats pel Niño, l'any 1998, a l'Amèrica Central, un dia va aparèixer amb una caixa de cigars. Hi portava entre 2.000 i 3.000 pessetes. Quan els catequistes li van preguntar d'on les havia tret, ell va contestar que, davant la desgràcia, havia pensat demanar pel carrer a la gent que es trobava per ajudar aquelles persones damnificades que s'havien quedat sense res. Així, ho va donar al rector perquè ho fes arribar a Amèrica. Així mateix, quan se li pregunta al Manolo per què va a la catequesi respon: «Per Déu, per Jesús», i perquè l'ajuda a ser millor persona: «A no mentir, a saber perdonar...»

Un altre cas és el de la Juani. Explica que, quan va en autobús, cedeix sempre el seient a les persones grans. I són aquests petits detalls els que marquen la diferència, no només en els que reben, sinó també en els que donen. Així, tots els catequistes que hi col·laboren s'emporten molts

ensenyaments de vida cada dissabte. Anna Salvador explica: «M'aporta un gran ensenyament, una gran vivència. He après en petites coses, encara que puguin semblar insignificants, tenen una sensibilitat especial, una estimació per sobre de tot, són transparents.»

Mn. Joan Lázaro, sacerdot que està vinculat a la catequesi especial des de fa deu anys, comenta: «Com que són persones tan planeres, tan senzilles i tan honestes és com trobar-te cara a cara amb l'Evangelí, amb el que diu Jesús. Tenen un cor molt obert i de seguida capten el missatge d'Amor.» A més, afirma que tot el que se'ls explica ho capten, de manera diferent, però autèntica. El prevere indica que participar en aquest projecte li ha canviat la vida i li ha fet veure que ningú ha de ser exclòs.

També, Maria Casals, catequista i germana d'una noia amb discapacitat psíquica, testimonia: «Fer la catequesi especial m'aporta una visió de la vida diferent, perquè saben donar importància a les coses que realment en tenen, van a l'essencial, no donen tant valor al material en una societat que està materialitzada, basada en l'eficàcia, en l'èxit, en arribar lluny... una vida molt estressant que no ens porta enlloc i en la qual estem buits per dins. En canvi ells t'aporten una plenitud existencial que et permet valorar el que és important en la vida.» I afegeix: «A vegades no tenen una intel·ligència tan conceptual, però tenen una intel·ligència emocional molt gran.»

Aquest any s'han incorporat nous catequistes joves per ajudar especialment el grup de petits. Una d'elles, Alba Viñeta, de 15 anys, explica que la seva reacció inicial va ser de rebuig. No es volia comprometre a haver d'anar cada dissabte a ca n'Anglada i tractar amb discapacitats, no es veia preparada ni sabia com fer-ho. Tot i així, la jove declara que es va animar i que, en un principi, creia que qui més els aportaria coneixements seria ella, però afirma que estava equivocada, explicant, amb la mà al cor, que qui va veritablement a aprendre són els catequistes: «T'adones que saben estimar molt més i amb més senzillesa que una persona sense cap discapacitat», i afegeix que «t'ensenyen a estimar de manera sobrenatural. Per exemple, arribes i ja tots venen a fer-te petons i preguntar-te com estàs». Conclou que el que més li aporta és felicitat, alegria i seguretat: «Quan estic trista o atabalada em miren amb dolcesa i em diuen "Tu pots", m'aporten molt d'amor.»

Vicky Gracia, de 17 anys, és una altra de les catequistes d'infants. Explica que per ella no és una «pèrdua de temps», primerament, perquè li agrada ajudar els altres i també perquè «és una ajuda que els va bé, ja que els aportes virtuts com són l'alegria, la caritat...».

En definitiva, com indiquen els catequistes, tots tenim el mateix dret a rebre i, al final, el que va amb la intenció de donar acaba rebent i viceversa, ja sigui en coneixement, com en experiència: «El que no viu per servir, no serveix per viure.»

Mn. Joan Lázaro amb un grup de catequistes.

Signes d'avui

Lluís Serra Llansana
llserrall@gmail.com

No tinc por

Una magnífica resposta de la manifestació en contra de l'atemptat de les Rambles: «No tinc por.» Pot entendre's com una fanfarroneria, que no és aquest el cas. La gent que repeteix aquest lema al pas tranquil de la marxa no és immune a la por. Sovint la sent i l'experimenta. Aquest no és el problema, sinó deixar-s'hi dominar. La por tendeix a paraitzar les persones i a deixar de viure els somnis i les tasques pròpies. Envaeix el cor i entristeix l'ànima. En la seva justa mesura, estimula la prudència. La primera indicació en els relats bíblics, especialment al Nou Testament, és «no tinguis por». La por, a més de dinamitar la veritat sobre si mateixa, impedeix viure la llibertat i l'amor. Al passeig central de les Rambles, on una furgoneta va avançar sembrant la mort fent zig-zag, una multitud va omplir de vida l'escenari de la tragèdia. No hem d'oblidar-la, sinó que es tracta d'impedir que la por neutralitzi la vida. Tot i això, els interrogants s'amunteguen al cap, els fets es tenyeixen d'absurd, l'impacte mediàtic fa caldo de cultiu amb les emocions. Vull destacar tres aspectes dels fets viscuts.

Primer, la lògica de l'absurd. El que ha passat sembla irracional, perquè costa molt entendre'n el sentit. No obstant això, hi ha una lògica subjacent en els atemptats, tot i que no els justifica en absolut. Cal desxifrar-la per poder-hi intervenir i desactivar-la com si fos un explosiu. El terrorisme té causes i protagonistes. Els qui mouen els fils no surten a les fotos com a culpables. Només hi apareixen les marionetes. Un sector important del periodisme, algun d'aquí i molts d'allà, ha intentat crear un relat deplorable. Manipulació. Postveritat. Els mitjans estrangers s'han mantingut al lloc que els correspon.

Segon, el calidoscopi de les emocions. Un atemptat destrossa la vida de les víctimes i dels seus botxins. Un atemptat toca sobretot el cor de les persones. Les pèrdues humanes que suposa generen un patiment incommensurable. Els *mass media*, amb la seva allau d'imatges, tertúlies, relats..., alimenten un clima de dolor i angoixa.

«No tinc por» ha estat una reacció valenta per sobreposar-s'hi. Resiliència pura. Qualsevol sap que podria haver-se trobat al lloc equivocacat en el moment equivocacat. El cap de setmana passat van morir vuit persones per accident de trànsit. El costum. Ja no toca la fibra emocional.

Tercer, la força de l'acció. La intervenció dels Mossos d'Esquadra, del servei d'emergències, dels serveis sanitaris, de la gent del carrer que s'ha bolcat en ajudes i col·laboració, dels responsables polítics... ha donat una resposta encomiable. Hi ha qui no ha sabut estar al lloc que li pertocava impedint als Mossos participar en serveis internacionals de coordinació i d'informació. Omissió greument irresponsable. En alerta quatre i sense reunir-se tant de temps la Junta de Seguretat. El pols pel poder també genera indirectament les seves víctimes.

La por, a més de dinamitar la veritat sobre si mateixa, impedeix viure la llibertat i l'amor

Finestra a la vida

Victòria Molins, s.t.j.
viquimolins70@gmail.com

«Buscar-se la vida...»

Aquesta expressió havia estat desconeguda per a mi durant molts anys. Almenys amb el significat d'ara, des de fa temps, ho tinc molt clar. És una manera de parlar de tants i tants que viuen el dia a dia amb la incertesa de com se'n sortiran.

Ahir vaig anar a acomiadar-me dels meus amics de Santa Anna amb una sensació de malestar interior que no em trec mai de mi mateixa quan no puc participar del tot del seu patiment, ni «arreglar el món»... Aquella sensació que sovint he compartit amb els lectors de *Catalunya Cristiana*, que mai no seré com ells, malgrat el meu desig d'estar al seu costat. El convenciment que jo sempre tinc, de passatge d'anada i tornada: estic amb ells, me'ls estimo, a vegades puc solucionar alguna cosa, tinc, sens dubte, una empatia molt pregona pels seus problemes, però,

Amb els seus diners, o mengen o paguen. Per a les dues coses no els arriba

per exemple, jo marxo amb la meva comunitat uns dies de repòs i de trobada, de pregar juntes, compartir el que soc, el que penso, el que m'omple la vida... uns dies de descans que els meus amics no es poden permetre. Ells resten allà, als carrers, als albergs, als menjadors, arrossegant les seves penes juntament amb les seves pertinences, que caben en una motxilla o en un carretó.

Quan els vaig preguntar què farien aquests dies en què es tanca l'església per qüestions d'organització i d'atendre les exigències de l'Ajuntament, diverses de les respostes van ser les mateixes: «Ens buscarem la vida, com sempre fem.» Buscar-se la vida té molts significats: demanar almoïna al metro o pels carrers, dedicar-se al «tripijoc» o a la venda ambulanc, deixar el mòbil en una casa de préstecs... per poder comptar amb uns cèntims i pagar deutes. Això és buscar-se la vida.

En sortir de la plaça on havia estat i arribar a casa, van venir a veure'm uns amics d'aquests que fa anys que viuen en aquestes condicions. Tots dos tenen problemes greus de salut i gaudeixen d'una paga mínima que els dona per poc. Dormien al carrer i van trobar, amb un altre amic, un pis en condicions ínfimes que era el que es podien permetre pagar entre tots tres. Però amb la condició que ells se l'haurien d'arreglar.

Ara venien amb les factures que s'havien compromès a portar-me per poder ajudar-los. També em van explicar com s'havien «buscat la vida» per comprar el que necessitaven en els arranjaments del pis: *pladur*, guix, broca, pintura... Demanant, empenyorant el mòbil o la guitarra, que forma part de la seva vida, deixant deutes entre els col·legues que els demanen el retorn amb exigència, etc. Amb els seus diners, o mengen o paguen. Per a les dues coses no els arriba. És per això que també ells, malgrat que ara disposen d'un sostre, estan obligats a «buscar-se la vida».

Encara que jo no acostumo a gastar més del necessari, em vaig quedar amb la mateixa sensació d'injustícia global: una mica més enllà dels iots luxosíssims que estan atracats durant tot l'any al port de la Barceloneta, els meus amics passen moltes angoixes per buscar-se la vida i tenir un sostre compartit...

CatalunyaCristiana

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire, Joan Piñol

Lingüista: Montserrat Pibernat

Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande

Corresponsals: Víctor Gay, GIRONA; Jordi Pérez Ansótegui, LLEIDA; Cristina Sánchez, MALLORCA; Júlia Ayala, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Víctor M. Cardona, TORTOSA; Patricia Navas, URGELL; Xavier Bisbal, VIC; Javier Molina, EL CAIRE; Ana Alba, JERUSALEM

Col·laboradors d'aquesta setmana: Mercè Alonso, Josep M. Bausset, Pilarín Bayés, Agustí Borrell, Agustí Codinach, Fernando Cordero, Delfí Dalmau, F. Diego Espuny, Pere Fàbregues, Joan Guiteras, Joan A. Mateo, Valentí Miserachs, Victòria Molins, Glòria Monés, Francesc Nicolau, Joan Pallarès-Personat, Quique, Francesc Raventós, Ignasi Ricart, Josep Rius-Camps, Lluís Serra, Leticia Soberón, Mercè Solé, Andreu Sotorra, Sebastià Taltavull, Francesc Tous, Nora Vela, P-J Ynaraja

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat (Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Pàgina web: www.catalunyacristiana.cat
www.facebook.com/catalunyacristiana

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giral (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri. Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Difusió controlada per

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 135 €
Gibraltar i Portugal: 135,01 €
Resta d'Europa: 213,25 €
Amèrica i Àfrica: 250,01 €
Àsia i Oceania: 325,05 €

El setmanari rep l'ajut del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya

Carta dominical

Agustí i la missió dels bisbes

Sant Agustí, africà de naixement i romà de cultura, era un orfebre de la llengua i té el secret de les formulacions breus i categòriques. Ell, que va ser primer prevere i després bisbe d'Hipona a partir del 397 i fins a la seva mort l'any 430, parlant de la missió dels bisbes, escriu aquesta bellíssima sentència: *Pascere officium amoris est* («Pasturar és un ofici d'amor»).

He recordat aquest pensament agustinianà davant la propera ordenació dels dos nous bisbes auxiliars, el proper dissabte 9 de setembre, a la basílica de la Sagrada Família. El bisbe és sobretot un servidor de les comunitats cristianes, del Poble de Déu que té encomanat. Els nous bisbes auxiliars expressen molt bé aquesta voluntat de servei en els lemes que han escollit i que són com un propòsit davant el servei pastoral que inicien. El del bisbe Sergi diu «Serviu el Senyor amb alegria» (Salm 99) i el del bisbe Antoni exhorta «Viviu sempre contents en el Senyor!» (Filipencs 4,4). I Sant Ignasi d'Antioquia, un gran defensor de la

missió dels bisbes en la primitiva Església, escriu als cristians de la ciutat d'Esmirna: «Seguiu tots el bisbe com Jesucrist segueix el Pare, i el presbiteri com els apòstols. Pel que fa als diaques, respecteu-los com la llei de Déu. Que ningú no faci res sense el bisbe en tot el que pertany a l'Església». Per donar compliment a aquesta missió del bisbe, la funció d'aquest, sobretot en les diòcesis més grans, demana molta dedicació i esforç. Per això, una vegada més, em plau expressar el meu agraïment a Déu perquè, des del primer moment del meu servei episcopal a Barcelona, he pogut comptar amb la fraternal i valuosa col·laboració del bisbe auxiliar Sebastià Taltavull. Darrerament, com sabeu, aquest ha de compartir el seu temps entre Barcelona i Mallorca, amb un esforç que desitjo valorar com es mereix i agrair-li de tot cor. També he tingut ocasió d'agrair al Sant Pare que m'hagi concedit l'ajut de dos nous bisbes auxiliars, Sergi Gordo Rodríguez i Antoni Vadell Ferrer. Ara portarem el bàcul del ministeri episcopal

entre quatre. Són dos nous bisbes joves, que com a preveres han fet una molt bona feina pastoral a Barcelona i a Mallorca, respectivament. I que estan disposats a lliurar-se a l'ofici de fer de bisbe amb el mateix esperit amb el que el va definir sant Agustí: com un «ofici d'amor» a Déu i als seus germans i germanes en la fe. Tots dos tenen una bona experiència de treball amb els laics a les parròquies i als moviments de formació cristiana i de presència i testimoni en el món d'avui. Són sacerdots d'acció, amb inquietud renovadora i amb un bon bagatge intel·lectual. Aquest és, per tant, un moment de joia i d'esperança per a la nostra Església local. Per això, us convido a participar en la celebració del proper dissabte a la basílica de la Sagrada Família. Vulgueu unir-vos espiritualment a la nostra acció de gràcies a Déu pel seu do d'aquests dos nous bisbes que són garantia de continuïtat del ministeri apostòlic a l'Església de Jesucrist i a la nostra Església particular de Barcelona.

Joan Josep Omella Omella

Cardenal arquebisbe de Barcelona

Als quatre vents

On es guanyen les batalles

El general Wellington, un temps després de vèncer Napoleó, va tornar un dia a l'acadèmia on s'havia format. Parlant als alumnes els va dir. «En realitat aquí es va guanyar la batalla de Waterloo.»

Em sembla que allò que el militar anglès atribuïa a l'acadèmia pot aplicar-se a l'escola en relació amb la futura vida dels qui han estat els seus alumnes. És en aquests anys escolars, quan la ment i el cor infantils són encara com una pissarra en la qual s'escriu, on es construeix la futura personalitat dels escolars.

No sols aprenen coneixements, fruit de la cultura que es transmet i es desenvolupa a través de les generacions, sinó també com comportar-se, és a dir uns valors que els serviran per a la resta de les vides, ja que determinaran la seva conducta en

totes les circumstàncies.

Per descomptat, la principal educació en valors es rep generalment a la família, fins i tot en aquelles famílies que potser no puguin ajudar els alumnes en els treballs escolars, com aquell pare de l'acudit, al qual el seu fill pregunta: «Papa, qui són els filisteus?», i el pare li respon: «No ho sé, fill meu, ja saps que no m'agrada el futbol.»

Al començament d'un nou curs les famílies han de superar el repte de comprar els llibres, organitzar-se per acompanyar els fills a l'escola o recollir-los en acabar les classes, apuntar-los si és el cas a activitats extraescolars; però el principal és ajudar-los a agafar l'hàbit d'estudiar i les actituds de respecte al professorat i companyonia amb els amics.

En aquesta formació d'hàbits i virtuts, el col·legi

és una prolongació de la família, no una concessió de l'Estat. Per això les autoritats polítiques no poden substituir la llibertat dels pares a l'hora d'escollir per als seus fills l'educació que desitgen d'acord amb les seves conviccions, per exemple les religioses.

En aquest sentit l'Església sempre ha defensat la llibertat dels pares perquè puguin triar model educatiu, entenent bé que l'existència dels col·legis catòlics concertats no són un privilegi que reclama l'Església, sinó un dret dels pares a educar els seus fills d'acord amb els seus valors.

Per això mateix, rebre classes de religió a les escoles públiques no ha de ser vist com un atemptat a l'aconfessionalitat d'un país, sinó com a resposta al dret dels alumnes que ho sol·licitin, o dels seus pares mentre ells siguin menors d'edat.

Jaume Pujol Balcells

Arquebisbe de Tarragona i Primat

Inici

Edició digital 2015

Hemeroteca

Promocions

Aquesta Setmana

Església Catalunya

Església Espanya

Església Món

Vaticà

La Bona Notícia
també
a internet

ENTRA A LA PÀGINA WEB
I CONSULTA LA NOSTRA
HEMEROTECA.
HI TROBARÀS 35 ANYS
DE PREMSA RELIGIOSA.

www.catalunyacristiana.cat

Catalunya Cristiana col·labora amb

Lectures

Diumenge XXII de durant l'any

Lectura primera

Jr 20,7-9

La paraula del Senyor m'és un motiu d'escarnis

Lectura del llibre de Jeremies:

M'heu afalagat, Senyor, i m'he deixat seduir; us heu apoderat de mi i m'heu dominat, però ara passen el dia divertint-se a costa meua, tothom es riu de mi. Sempre que parlo, dono el crit d'alarma, el meu clam anuncia invasions i devastació. Tot el dia la paraula del Senyor m'és un motiu d'escarnis i de burles. A la fi pensava: No en vull parlar més, no diré res més en nom d'ell, però llavors sentia en el meu cor un foc que cremava, sentia un incendi dintre els meus ossos. Estic rendit de tant aguantar, ja no puc més.

Salm responsorial

62

Vós, Senyor, sou el meu Déu; jo us cerco.

Tot jo tinc set de vós,
per vós es desvia el meu cor,
com terra eixuta sense una gota d'aigua.

R. Tot jo tinc set de vós, Senyor, Déu meu.

Jo us contemplava al vostre santuari
quan us veia gloriós i poderós.

L'amor que em teniu val més que la vida;
per això els meus llavis us lloaran. **R.**

Que tota la vida us pugui beneir
i alçar les mans lloant el vostre nom.

Saciat del bo i millor,
us lloaré amb el goig als llavis. **R.**

Perquè vós m'heu ajudat,
i soc feliç sota les vostres ales.
La meua ànima s'ha enamorat de vós,
em sosté la vostra mà. **R.**

Lectura segona

Rm 12,1-2

Oferiu tot el que sou, com una víctima viva

Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Roma:

Germans, per l'amor entranyable que Déu ens té, us demano que li oferiu tot el que sou, com una víctima viva, santa i agradable. Això ha de ser el vostre culte veritable. No us emmotlleu al món present; transformeu-vos renovellant la vostra manera de veure les coses, perquè pugueu reconèixer quina és la voluntat de Déu: reconèixer allò que és bo, agradable a Déu i perfecte.

Al·leluia

Ef 1,17-18

*Que el Pare de nostre Senyor Jesucrist
il·lumini els ulls del nostre cor perquè coneguem a
quina esperança ens ha cridat.*

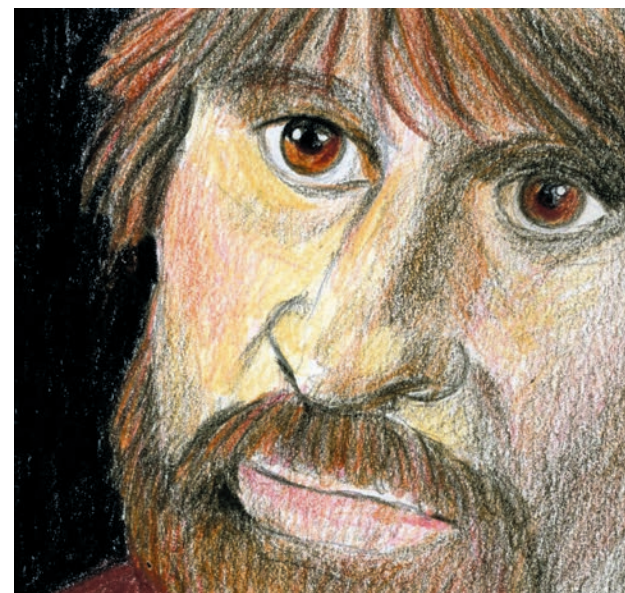
Evangeli

Mt 16,21-27

Si algú vol venir amb mi, que es negui ell mateix

Lectura de l'evangeli segons sant Mateu:

En aquell temps, Jesús començà a deixar entendre als deixebles que havia d'anar a Jerusalem, que

Glòria Monés

havia de patir molt de part dels notables, dels grans sacerdots i dels mestres de la Llei, i que havia de ser mort i de ressuscitar el tercer dia. Pere, pensant fer-li un favor, es posà a renyar-lo: «De cap manera, Senyor: a vós això no us pot passar!» Però Jesús es girà i li digué: «Fuig d'aquí, Satanàs! Em vols fer caure, perquè no penses com Déu, sinó com els homes.» Llavors Jesús digué als deixebles: «Si algú vol venir amb mi, que es negui a ell mateix, que prengui la seva creu i m'acompanyi. Qui vulgui salvar la seva vida la perdrà, però el qui la perdi per mi, la retrobarà. Què en trauria l'home, de guanyar tot el món si perdía la vida? Què podria pagar l'home per rescatar la seva vida? Perquè el Fill de l'home ha de venir en la glòria del seu Pare voltat dels seus àngels, i ell pagarà cadascú segons les seves obres.»

Consultori bíblic

Ignasi Ricart

Claretia i
biblista

Per què Jesús no reclama la seva innocència i es deixa crucificar?

«Crist deia a Déu quan entrà al món: "No volem oblacions ni sacrificis, però m'heu format un cos; no exigiu l'holocaust ni l'expiació. Per això us dic: Com està escrit de mi en el llibre, Déu meu, vinc a fer la vostra voluntat." Primer ha dit: "Les oblacions i els sacrificis, l'holocaust i l'expiació, no els volem ni els exigiu", encara que totes aquestes ofrenes són precisament les que la llei prescrivia. Després afegeix: "Vinc a fer la vostra voluntat." Adoneu-vos com suprimeix tot el que deia abans i ho substitueix pel que diu després. A nosaltres ens ha santificat l'ofrena del cos de Jesucrist, feta una vegada per sempre per complir aquesta "voluntat" de Déu.» (He 10,5-10)

Aquesta és la lectura teològica de la vida i la mort de Jesús dintre del pla de Déu. Ja al començament de l'evangeli de Marc (3,1-6), veiem com l'ombra de la creu enfosqueix el seu passar per la vida fent el bé fins al final (la crucifixió). Ben aviat va veure que ell no moriria al llit. La seva predicació del Regne de Déu era que Déu tenia una altra manera de regnar que era joiosa i per a tothom, gens legalista. Déu és amor i ens estima per damunt dels nostres pecats i vol sempre el nostre bé. La lògica del seu amor el va portar a estimar sense mesura, fins a donar la seva vida per nosaltres, perquè també nosaltres estimem sense mesura. Si Jesús hagués baixat de la creu no hauria assumit la nostra condició humana fins al fons, fins a morir en una creu, anorreat, germà de tots els qui moren, sobretot clavats a la creu del sofriment (Fl 2,8).

Per a consultes: redaccio@catalunyacristiana.cat

Comentari de la Paraula

Josep Rius-Camps

Teòleg i biblista /
riuscamps@yahoo.es

Ves-te'n darrere meu, Satanàs! Escàndol ets per a mi!

Mateu ha passat de lloar Simó, «Tu ets Pere i sobre la roca de la teva fe edificaré la meua Església», a titllar-lo de sequaç del mateix Satanàs: «Ves-te'n darrere meu, Satanàs!» Com s'entén aquest canvi tan brusca? Jesús acaba de manifestar als seus deixebles per primera vegada que la seva funció com a Messies d'Israel serà un fracàs estrepitos. El fet d'assegurar-los que ressuscitarà «al cap de tres dies», en aquelles circumstàncies no els deia res. Pere el pren a part i s'atreveix a «conjurar-lo», convençut que la idea que Jesús introdueix sobre el Messies sofrent no forma part en absolut del pla de Déu sobre el Messies gloriós que els havia d'alliberar dels romans: «Lluny de tu, Senyor! Això no et passarà mai a tu!» Jesús, que havia lloat la seva confessió, el blasma ara pel seu fanatisme satànic: «Escàndol ets per a mi, perquè no penses a la manera de Déu, sinó de l'home!» La pretensió de Pere d'interposar-se en el camí que Déu havia traçat per al Messies («cal que... pateixi molt... i sigui executat...») representa per a Jesús un «escàndol», un ensopec que s'entrevessa en el camí, sentit originari del grec *skandalon*. Jesús no es deixa intimidar per Pere, personificació del mateix Satanàs, i l'invita a posar-se «darrere d'ell», com s'escau al deixeble, i no davant, com quan pretenia capitanejar la insurrecció dels «cinc mil homes adults» en el desert (14,21). L'adverbi que presidia l'escena, es repeteix ara quan Jesús posa noves i duríssimes condicions per ser deixeble d'ell: «Aleshores digué als seus deixebles: "Si algú vol venir darrere meu, que renegui de si mateix, prengui la seva creu i em segueixi"», com si tornés a començar de bell nou. El *logion* que segueix juga, paradoxalment, amb les dues etapes de la vida humana, present i futura. La glòria del Fill de l'home està reservada per a la vida futura, quan vingui «en companyia dels seus sants àngels», moment en què (tercer) «aleshores pagarà a cadascú segons les seves obres».

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions
(CICLE LITÚRGIC A; FERIAI I) Temps de durant l'any

(SALTERI: SETMANA 2)

SETEMBRE

3. DIUMENGE

Diumenge XXII de durant l'any, Verd. Lectures: Jeremies 20,7-9 / Salm 62 / Romans 12,1-2 / Mateu 16,21-27

SANTORAL: Gregori el Gran, p.; Simeó Estilita el jove, monjo.

4. DILLUNS

Fèria, Verd. Lectures: 1 Tessalonicencs 4,13-18 / Salm 95 / Lluc 4,16-30

SANTORAL: Bonifaci I, p.; Moisès; Rosa de Viterbo, rel.

5. DIMARTS

Fèria, Verd. Lectures: 1 Tessalonicencs 5,1-6.9-11 / Salm 26 / Lluc 4,31-37

SANTORAL: Llorenç Giustiniani, b.; Teresa de Calcuta, rel. i fund.

6. DIMECRES

Fèria, Verd. Lectures: Colossencs 1,1-8 / Salm 51 / Lluc 4,38-44

SANTORAL: Eleuteri, ab.; Zacaries, prof.

7. DIJOUS

Fèria, Verd. Lectures: Colossencs 1,9-14 / Salm 97 / Lluc 5,1-11.

SANTORAL: Albí, b.; Judit; Regina, vg. i mr.

8. DIVENDRES

Naixement de la Benaurada Verge Maria (F), Blanc. Lectures: Miquees 5,1-4a / Salm 12 / Mateu 1,1-16.18-23. Urgell: **Mare de Déu de Núria** (S), Blanc; **Mare de Déu de Meritxell** (S), Blanc.

SANTORAL: Adela, rel.; Adrià, mr.; Sergi I, p.

9. DISSABTE

Sant Pere Claver (MO), Blanc. Lectures: Colossencs 1,21-23 / Salm 53 / Lluc 6,1-5. Solsona: **Mare de Déu del Claustre** (S), Blanc.

SANTORAL: Felícia, mr.

Les Maries de setembre

Una de les meves feines al Centre de Pastoral Litúrgica és la maquetació del Calendari Litúrgic que promouen els bisbes de Catalunya. És un calendari que indica què se celebra cada dia al nostre país i a cada bisbat: si és una festa, una solemnitat, una memòria obligatòria o una memòria lliure, les lectures segons el cicle que correspon, el color litúrgic, la litúrgia de les hores... Està concebut com una eina pràctica i com a tal s'espera que en una sola ullada es pugui veure fàcilment tota la litúrgia setmanal, que ocupa les dues planes del calendari obert, cosa que no sempre és fàcil. Quan arriba el mes de setembre, però, el calendari se'm rebel·la, perquè hi ha tal profusió d'advocacions de la Mare de Déu especialment significatives per als nostres bisbats que desborden amb escriu les dues planes previstes: la Mare de Déu de la Cinta (el dissabte abans del primer diumenge de setembre); el naixement de Maria (popularment les marededéus trobades), que porta associades la Mare de Déu de Núria i la de Meritxell, entre moltes altres de celebració local; la Mare de Déu del Claustre (el 9 de setembre); la Mare de Déu dels Dolors (el 15 de setembre); la Mare de Déu de la Mercè (24 de setembre); la Mare de Déu de la Misericòrdia (25 de setembre). Per no oblidar el Santíssim Nom de

Maria (popularment, el Dolç Nom de Maria, el 12 de setembre). Deu ser motiu de perplexitat per a les persones no creients i gairebé per als que en som. Senyal, però, que la figura de la Mare de Déu és una figura de proximitat. Té gràcia en aquest sentit l'expressió «marededéu trobada». Intueixo que en el fons deu haver-hi la memòria de totes les imatges i relíquies que en temps de conquestes i reconquestes van haver de ser amagades per evitar-ne la destrucció i que en temps de calma reapareixen. Maria es deixa trobar, surt a l'encontre en la quotidianitat, i solen trobar-la els que són senzills i treballadors com ella: els pastors, els pagesos... Les llegendes locals encallen millor amb la Maria de l'Evangeli que no pas amb la sofisticació devocional que sovint amaga més que no enalteix la mare de Jesús. A Viladecans, el 8 de setembre celebrem la Mare de Déu de Sales. Us deixo amb la pregària que vaig escriure fa anys per a la Festa Major, en un intent no sé si reeixit d'aproximar-la a la vida dels nostres veïns. Maria de Viladecans, Mare de Déu de Sales, primera forastera que va arribar a la nostra ciutat. Maria, contenta de viure la nostra vida, ara i avui,

oberta al món, lliure en les teves decisions. Maria, agraïda de veure les meravelles d'una ciutat que vol ser cada cop més amable, més neta, més agradable, més culta, més sana... Maria, bona veïna a cadascun dels nostres barris, catalana, andalusa, murciana, valenciana, gitana, equatoriana, marroquina, romanesa... sempre la mateixa, amb noms i accents diferents. Maria, desitjosa que en aquesta ciutat els pobres i els febles siguin els primers: en l'acollida, en els serveis, en el tracte, en el veïnatge. Maria pagesa, obrera, llevadora, mestra, treballadora familiar, dona de la neteja, botiguera, mestressa de casa... que cada cop vas més a la universitat, que fas feines mal pagades, que t'has d'ocupar de tot i més, que no et sents prou reconeguda, potser fins i tot dins l'Església. Maria, que vius —sempre hi has viscut— en un món canviant, sense seguretats; que has viscut sense privilegis, amb una família diferent, no gaire ben vista. Maria, que sempre mantens l'esperança i ets al costat de tothom que pateix. Acompanya la nostra ciutat de Viladecans i fes-nos més solidaris, més lliures, més acollidors, més capaços d'escoltar, més cristians... Amén.

El sant

Per Eduard Brufau

Sant Gregori el Gran

La vida monàstica, sempre apartada, sol difondre la seva espiritualitat a la resta de l'Església per osmosi, de forma indirecta. Però hi ha hagut moments en què alguns monjos han influït de manera obertament decisiva sobre la cristiandat i l'han renovada. Aquest és el cas de sant Gregori el Gran (c. 540-604).

Fill d'una de les famílies més riques i poderoses de Roma, emparentat amb tota la classe política i eclesiàstica de la ciutat, Gregori ho va deixar tot per fer-se monjo benedictí. Com a fill de sant Benet va aprofundir en l'espiritualitat cristiana i va deixar escrites diverses obres

teològiques i místiques. Però la vida del claustre se li va acabar quan l'any 590 va ser escollit Papa i es va convertir en el primer monjo que era elegit bisbe de Roma. Al capdavant de l'Església va destacar per enviar missioners molt ben formats arreu d'Europa i el nord d'Àfrica, entre ells sant Agustí de Canterbury. També es va dedicar a fomentar la música litúrgica i a recollir melodies; d'aquí que, encara que ell no en fos pròpiament el creador, el cant gregorià prengué el nom d'aquest monjo que va arribar a Papa.

Mercè Solé

Membre de l'ACO i del Centre de Pastoral Litúrgica de Barcelona (msoletey@gmail.com)

Les dues últimes clarisses de Lleida

Jordi Curcó

Historiador i periodista

Recentment, vam celebrar la festa de Santa Clara (11 d'agost), la fundadora, juntament amb sant Francesc d'Assís, de la branca femenina de l'orde franciscà, les anomenades clarisses.

Escaient aquesta jornada, fem memòria de la seva presència a la ciutat de Lleida. Una presència que fou estroncada el 8 d'agost del 1997 —ha fet ja vint anys—, quan en vigílies de la festa de la seva fundadora i després de 751 anys de presència ininterrompuda a la nostra ciutat i a causa principalment de la manca de vocacions, però també per altres factors que ara no venen al cas, les clarisses van tancar el convent amb tot el dolor del seu cor i la tristesa de molts lleidatans.

La història de les clarisses de Lleida es remunta a l'any 1246, quan en vida de santa Clara les seves religioses funden un monestir al conegut aleshores com Secanet de Sant Pere. Fou aquesta la primera fundació a Catalunya i la segona a Espanya. Posteriorment, el 1480 es traslladarien a l'anomenat, des d'aleshores, Clot de les Monges. Ocupaven un antic edifici fins a l'any 1708, en què van haver d'abandonar-lo com a conseqüència d'un esfondrament. Llavors van residir provisionalment a l'antiga casa del marquès de la Tallada, a l'actual carrer Tallada. Allí van ser-hi fins al 3 de setembre del 1719, quan la comunitat es va traslladar definitivament al nou convent del carrer Lluís Besa, on van estar 278 anys.

Nombrosos records

Molts lleidatans, com jo mateix, recorden el vestíbul d'entrada del convent on hi havia pintat a la paret l'escut franciscà amb el lema «Pau i bé». De petits hi entràvem per anar a demanar retalls de «pa d'àngel» a aquell —per a nosaltres misterios— torn de les monges, on gairebé sempre hi tenien a punt unes petites bossetes de plàstic que contenien aquella desitjada lla-minadura. Qui no recorda també les parelles de nuvis que en vigílies del casament acudien a santa Clara per

Sor Maria José, de 91 anys, i sor Concepció, de 93 anys.

Durant gairebé vuit segles, les clarisses de Lleida es van lliurar a la pregària i a la contemplació

oferir a les monges una dotzena d'ous a canvi de pregàries per tal que no els plugués en un dia tan assenyalat.

Tancat el convent de les clarisses de Lleida, va passar aleshores a propietat municipal. Tot i que la primera opció de la Paeria va ser-ne l'enderroc, finalment va optar per recuperar-lo i adequar-lo a noves necessitats culturals i socials. El nou convent de Santa Clara, ja rehabilitat, fou inaugurat el 14 de març del 2015 per aixoplugar-hi tres entitats culturals de la ciutat com són

l'Escola de Música del Sícoris, la Coral Shalom i els Castellans de Lleida, a més a més d'encabir-hi un necessari centre de dia, que, a hores d'ara, encara no ha entrat en servei.

Destí de les clarisses

Però quin va ser el destí de la petita comunitat formada per les quatre religioses clarisses que l'ocupaven? El seu primer destí va ser el monestir de clarisses del Sant Crist de Balaguer, on van estar poc temps, per traslladar-se definitivament al reial monestir de Santa Maria de Pedralbes, a Barcelona. És en aquest històric monestir on encara viuen dues d'aquelles quatre clarisses que conformaven aquella darrera comunitat de Lleida, sor Concepció —que n'era la superiora— i sor Maria José, que són avui per avui les dues darreres clarisses del convent de Santa Clara de Lleida. Sor Concepció va néixer a Fraga el 1924, té 93 anys i va entrar al monestir als 20 anys. Per la seva banda, sor Maria José, nascuda a Coll (Vall de Boí) el 1926, té 91 anys i va entrar de clarissa a Lleida amb 23 anys.

Recentment, tot aprofitant un viatge a Barcelona per motius de feina, vaig anar a veure-les a Pedralbes. Jo havia parlat algun cop amb elles per telèfon, però no les havia tornat a veure personalment des d'aquell trist 8 d'agost de fa vint anys, quan deixaren la nostra ciutat tancant amb clau i forrellat 769 anys d'història i presència de les clarisses a la nostra ciutat.

No cal dir que van estar molt contentes del retrobament, que fou per a elles com una alenada d'aire fresc. Amb emoció i alguna llagrimeta, vam recordar plegats fets i persones, dates i esdeveniments, alguns tristos i altres joiosos, de la seva vida de clarisses a Lleida. «Jordi, ja saps que vam marxar a la força de Lleida i amb el cor partit pel dolor. Aquell dia va ser el més trist de les nostres vides com a religioses

clarisses, però tot i això mai no hem oblidat el convent de Santa Clara ni la ciutat de Lleida. Encara ara, cada nit quan anem a dormir el nostre darrer pensament sempre és Lleida», em van explicar.

Totes dues es van interessar també de com havia quedat la rehabilitació de l'antic convent i dels seus nous usos: «Estem contentes perquè finalment no el van enderrocar i l'han conservat... i a més s'ha fet un ús social al servei de la pau i del bé, que sempre ha estat el nostre lema com a clarisses», em digueren.

Història viva

A hores d'ara, quan passo pel carrer Lluís Besa de Lleida, on s'aixeca el que fou el convent de Santa Clara, no deixo de recordar la trobada a Pedralbes amb sor Concepció i sor Maria José, les dues darreres clarisses de Lleida. Aquell dia vaig arribar al convenciment que amb la recuperació de Santa Clara s'ha fet justícia amb les pedres i amb la història, però per damunt de tot amb les persones, amb tantes i tantes dones, clarisses de Lleida, que durant gairebé vuit segles, i no és poca cosa!, van ser unes veïnes més de la ciutat, lliurades a la pregària i a la contemplació.

Amb el ressò encara de la festa de Santa Clara, he volgut a les pàgines del nostre setmanari, fer-ne merescuda memòria i just homenatge a aquestes dues clarisses —que són encara avui història viva d'aquest antic convent lleidatà— pel seu testimoni de vida i per la seva fidelitat. «Si haguéssim de tornar a néixer, tornariem a ser clarisses», em van confessar totes dues quan ja me n'acomiadava. Però també per la seva tossuderia de continuar estimant des del barceloní monestir de Pedralbes la seva enyorada Lleida i el seu estimat i entranyable convent de Santa Clara.

**CERTIFICATS MÈDICS
CARNET DE CONDUIR
NÀUTICA I ARMES**

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
- PSICOTÈCNICS
- LLICÈNCIA D'ARMES
- LABORALS I ESCOLARS
- NÀUTICA

INFORMEU-VOS-EN:
Tel. 932 188 826
Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n
08006 Barcelona

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de *Catalunya Cristiana* tindran un descompte de 10 euros

www.centromedicoplazamolina.es

La tercera guerra mundial

Cada dia i durant set o vuit anys, els mitjans de comunicació ens informen de les guerres a l'Iran, l'Iraq, Síria i altres països de l'Orient Mitjà. Les imatges televisives de la mort violenta de milers de persones, especialment d'infants, destrucció de cases i de monuments històrics ens porten a pensar que alguna cosa greu s'ha perdut al nostre món: el respecte a la persona humana i als béns culturals de la humanitat.

Davant d'aquest trist escenari, l'ONU, la UE i altres institucions internacionals haurien d'actuar amb fermesa i aturar els peus a l'EI i als jihadistes, que són els promotors bèl·lics.

La pau és un bé bàsic que afavoreix tota la humanitat i que ha de ser respectada per tots els éssers humans dels diferents credos, confessions i formacions polítiques.

JOSÉ PANIEGO RIVERO, s.g.
Barcelona

«Déu viu entre ciutadans»

Quan el papa Francesc recorda que «Déu viu entre ciutadans», està dient que Déu és present en la història. I com assenyala el teòleg argentí Carlos María Galli, si de Déu és més el que no en sabem que el que en sabem, de com fer present el cristianisme a les grans ciutats és també més el que no en sabem que el que en sabem. La pregunta sobre el cristianisme a les metròpolis és la qüestió de com articular un canvi de mentalitat en l'Església respecte de la seva missió, com dialogar amb

Les coses que han de canviar davant del terrorisme jihadista

La primera ministra britànica, Theresa May, després de l'atemptat de Manchester, va dir que les coses han de canviar, i té raó, però no per involucrar cap a nous recels, localismes i polítiques de curt abast, sinó per desplegar una acció internacional conjunta, cada cop més intel·ligent i coordinada, de lluita contra el terrorisme. El repte global requereix una resposta també global, en diferents nivells.

Per descomptat en el de l'acció, tal com l'entenem de manera convencional. Però també en el de la pregària, que és acció i força poderosa capaç de canviar el món. Hem de seguir demanant, com ha fet el papa Francesc després dels atemptats de Catalunya, que l'Esperit doni la pau a tot el món i guareixi les nafres de la guerra i del terrorisme.

PEDRO J. PIQUERAS IBÁÑEZ
Girona

la multiculturalitat, com prestar atenció a la religiositat del poble i com atendre els ciutadans de les urbs.

Vivim també en l'Església temps de «desplaçaments», que no vol dir d'oportunismes, ni de canvi de sastreria. La definició de Marcel Gauchet del cristianisme com «la religió de la sortida de la religió» acompanya la invitació del papa Francesc a l'Església, als nous moviments i realitats eclesials, a «deixar de ser autoreferencial i sortir a les perifèries». Una trajectòria que no significa que la circumferència estigui a tot arreu i el seu centre enllac. El Papa encoratja un camí que ens permetrà conèixer millor la superfície i profunditat del centre en la mesura en què haguem recorregut la travessia cap a la perifèria.

JUAN GARCÍA RODRÍGUEZ
Càceres

Emergència a l'Àfrica

Mans Unides ha llançat una campanya d'informació i conscienciació en què dona a conèixer una realitat d'emergència que afecta l'Àfrica i exigeix mesures extraordinàries. No són la mala sort o la fatalitat les que condemnen el continent africà a la fam i la guerra, o a l'explotació indiscriminada dels recursos. El problema té a veure amb problemes culturals, amb la corrupció i la falta d'institucions adients, i amb una dinàmica d'ajudes que ha de ser profundament revisada.

Però l'Àfrica és un continent escandalosament jove i els seus ciutadans no es resignen. El Nord continua sent un destí desitjable. A les nostres mans tenim que el desenvolupament del continent africà eviti les migracions forçoses.

SUSO DO MADRID
A Coruña

El Consultori

PREGUNTES I
RESPOSTES
SOBRE DOCTRINA
I MORAL
pel Dr. Joan Antoni
Mateo

Obcecació

Amb el meu marit, des que ens vam casar, hem anat plegats cada diumenge a missa durant anys. Des de fa tres anys, hi vaig sola. El meu marit ha deixat d'anar-hi. Per què? Doncs per una rabieta que va tenir en assabentar-se de casos de pederàstia comesos per sacerdots i religiosos. Em té desesperada, ja que he intentat fer-li comprendre per activa i per passiva que són fets puntuals i molt insignificants en el gran conjunt de sacerdots correctes. Què podríem dir-li per convèncer-lo? Em consta que valorava molt les seves respostes en aquesta secció de Catalunya Cristiana. Si em respon, l'hi faré arribar.

En primer lloc, gràcies per la confiança. També espero no haver caigut jo en desgràcia, ja que, si ens posa tots al mateix sac, poca cosa podem fer. Li confesso que una de les situacions que més em desarma és l'obcecació de les persones i les actituds que defugen tota raonabilitat. Em sento davant les portes de l'absurd. En el meu ministeri en alguna ocasió m'he trobat amb persones que presenten actituds del tot tancades i posicions irracionals. Em fa l'efecte de trobar-me davant d'un mur impenetrable a tot raonament i actitud positiva. De vegades, el millor és deixar-ho, passar de llarg i esperar que la llum de la raó i la cordialitat il·lumini aquestes persones que viuen una mena de ceguesa que les incapacita per veure i comprendre. M'alarmo que la rabieta duri tres anys. És molt de temps de rabieta. Potser, donada l'avançada edat del seu marit, hagi perdut l'ús de la raó. Podria ser. Podria ser també que la seva fe i la seva pràctica fos molt convencional i poc fonamentada en una veritable experiència cristiana, ja que una fe consolidada en els anys no es desmunta davant les misèries dels fills de l'Església per molt sacerdots o religiosos que siguin.

Si el seu marit conserva la capacitat de raonar li suggereixo que no desisteixi d'insistir-li amb molt afecte i paciència sobre com n'és, d'insostenible, la seva situació. No m'agrada recórrer a l'argument estadístic que defensa amb raó que aquests escàndols en l'àmbit de l'Església són mínims comparats amb altres àmbits socials. És veritat que és tremendament injust el morbo de certs mitjans de rabejar-se exclusivament en l'àmbit eclesial. Amb tot, cal dir que un sol escàndol ja és massa. Faci-li veure que si, per casualitat, el seu marit s'hagués trobat amb el mateix tema en l'àmbit mèdic, no per això deixaria d'acudir a bons i honestos metges per a la cura de la seva salut. Si no ho entén, limitis a resar per ell.

• Per enviar consultes al Dr. Mateo:
elconsultori@hotmail.com
www.balmesiana.org
apartat de correus 121 - 25620 Tremp (Lleida).

Podeu enviar les cartes a: redaccio@catalunyacristiana.cat

Amb bon humor

Documents sobre idees humanístiques

El Museu d'Història de Barcelona acull l'exposició «Imatges per creure»

«Llàgrimes de sant Pere» (1621), de José Ribera.

Nora Vela
Barcelona

La ciutat de Barcelona s'afegeix a les commemoracions europees dels 500 anys de la Reforma amb una gran exposició gestionada pel Museu d'Història de Barcelona i que es pot visitar al Saló del Tinell (plaça del Rei, s/n) fins al 14 de gener del 2018. El seu títol: *Imatges per creure. Catòlics i protestants a Europa i Barcelona, segles XVI-XVIII*.

Llibres importants, dibuixos meravellosos i documents d'arxiu són principalment el suport documental de les 250 peces triades per demostrar com l'evolució de les idees humanístiques del Renaixement al Barroc va íntimament lligada a la seva difusió, difusió que el gravat i la impremta van permetre. La multiplicat de les còpies sobre paper va fer «el mateix efecte informatiu com fan ara les comunicacions digitals» —va dir-se a l'acte inaugural— i que tan bé reflecteix el títol de la mostra, *Imatges per creure*: estampes, textos doctrinals, catecismes, partitures...

Llibres i gravats

Rere un recorregut curiosament planificat, es mostren llibres a les vitrines i gravats als murs. Tot acompanyat per un guiatge escrit, un d'audiovisual i boniques escultures. La Bíblia continua sent la gran protagonista, com a Estrasburg, com a Wittenberg, com a Eisenach... És el primer volum que el visitant troba i que correspon a l'únic exemplar complet dels impresos per Gutenberg (1452), i conservat a la península.

Però després de les seves traduccions i l'impacte dels plantejaments reformistes, va venir la reacció estratègica del catolicisme i paral·lelament les aliances amb els poders polítics afins. A les penes (*Miquel Servei*, de Cristòbal Sicheu, 1605) i les sàtires dels primers enfrontaments va seguir la regulació d'ordenances. Després del Concili de Trento (1545-1563), van proliferar les canonitzacions i la censura. Com també

la implantació de nous costums dins del culte: les relíquies potenciades, l'hagiografia multiplicada en estampes i escultures (*Llàgrimes de sant Pere*, de José Ribera, 1621), el control eclesial en l'ensenyament (*Les obres de misericòrdia*, de Bassano, del segle XVIII) i les manifestacions populars per part de les confraries. Tot queda reflectit en gravats a l'exposició.

Cultura gràfica

Els materials de la Inquisició, com el manuscrit de *l'Index omnium quae continentur in secreto Bibliothecae Conventus S. Catharinae V. et M. Barcin. Ord. Praed. MDCCXLIV*, fins a la seva abolició a Barcelona entre el 1813 i el 1834, marquen també un focus important entre els llibres exhibits. Destaca la seva cloenda precedida pel famós frontispici simbòlic de l'enciclopèdia francesa del segle XVIII, on la «veritat» és despulada per la «raó» i la «filosofia» per obrir pas als nous conceptes racionalistes que van cloure l'etapa anterior.

Com es llegeix al web de l'exposició, «en una Europa sacsejada per les guerres de religió i les rivalitats d'índole confessional, catòlics i protestants van esdevenir dues cultures religioses que semblaven pràcticament irreconciliables, i la irrupció de la impremta va facilitar la ràpida propagació tant de les tesis protestants com de les de la reacció catòlica. Barcelona es feu ressò dels canvis religiosos i artístics del moment, i s'adaptà a les iniciatives que altres ciutats iniciaren. Així, la ciutat també va ser deutora de la cultura gràfica imperant; les estampes foranes transmetien la doctrina, alhora que inspiraven els pintors i escultors».

Al proper Museu Frederic Marès una altra exposició-itinerari complementa aquesta. Amb el títol *Propaganda Fidei. Escultura i Contrareforma*, un guiatge condueix els visitants davant d'escultures i peces del seu fons vinculades al tema en qüestió. Totes dues són magnífiques i compten amb visites comentades.

Frontispici de l'enciclopèdia francesa del segle XVIII

«Les obres de misericòrdia» (segle XVIII), de Bassano.

Música i reflexió es donen la mà

Cinquena edició del Festival de Música Antiga de Poblet

Joan Boronat
Poblet

Els tres dies de Festival de Música Antiga, 11, 12 i 13 de juliol, en la seva cinquena edició, van portar fins a Poblet més de 2.000 espectadors, del país i de fora, molts d'ells fidels a la cita musical anual, de gran nivell internacional, liderada per l'insigne mestre Jordi Savall, tan implicat a l'hora de donar a conèixer al món meravelles musicals sovint abandonades en la foscor de la indiferència i de l'oblit.

Una foscor «que sumeix en el silenci el monestir de Poblet, quan enfosqueix, només esquinçat, aquests tres dies, per la música de Jordi Savall», va manifestar el pare abat de Poblet, Octavi Vilà, en la presentació del festival. I va afegir que «aquesta programació ens permet, a través de la música, aixecar les barreres de les incomprensions i els recels».

Enguany el festival va posar l'accent en la música i l'humanisme com a nexes d'unió entre cultures i religions, amb la novetat que, abans dels concerts, es van celebrar taules rodones en què dues persones raonaven al voltant del contingut de cadascun d'ells, va esdevenir un espai i moment per a la reflexió serena.

Abans de l'espectacle del diumenge dia 13, que va tancar el programa d'enguany, Lluç Torcal, procurador general de l'orde del Cister i monjo de Poblet, va parlar amb l'historiador Ricardo García Cárcel, sobre la Reforma i la Contrareforma.

El tercer concert, igual que el del dissabte, va tenir com a escenari la nau gòtica de l'antic dormitori dels monjos. *Erasmè & Luter*, de 18 peces, va girar a l'entorn de l'humanista i el

Imatge del concert inaugural.

reformador, precursors del protestantisme, interpretat pels músics i veus de la Capella Reial de Catalunya i Hespèrion XXI, dirigits per Jordi Savall, amb els actors —una altra novetat d'enguany— Lluís Soler i Jordi Boixaderas de recitadors de textos.

El dissabte 12, el mateix Jordi Savall i l'assagista i poeta Ramón Andrés van ser els protagonistes de la taula rodona que va precedir el concert, parlant de *Cultura i societat; l'esperit d'Europa*. A la nit, l'espectacle *Tots els matins del món. Diàlegs barrocs: la gràcia o la follia* va ser un recorregut musical per la França barroca de Marais, Couperin, Lully i Sainte-Colombe.

Va ser executat, llevat del clavecí, amb instruments de corda.

A diferència dels dos espectacles posteriors, el concert inaugural d'aquesta cinquena edició del Festival de Música Antiga de Poblet, va tenir com a escenari la plaça oberta, amb les impressionants torres i la façana barroca de la basílica com a teló de fons, en una nit encalmada però fresca.

A la taula rodona hi van intervenir Edgar Garriga i Jordi Jara, dos joves representants de l'ONG Proactiva Open Arms, que van explicar les seves experiències en la recollida i salvament de refugiats, així com les actuacions de les màfies, tot reflexionant sobre les

esperades respostes de les administracions europees.

En el concert *Ibn Battuta, el viatger del temps*, amb l'actriu Sílvia Bel de recitadora de textos, Savall va dirigir un viatge musical amb la participació de músics invitats de la Xina i els músics d'Hespèrion XXI provinents de Síria, Armènia, Grècia i Turquia, a través dels països i les cultures que conformen la segona part del viatge del musulmà Ibn Battuta. Va ser la força expressiva de les meravelloses músiques de l'època, sense pausa que trenqués l'encant, però amb aplaudiments desfermats al final, per atorgar-li el certificat de memorable.

Abecedari lul·lià

Ramon Llull és un dels escriptors que ha utilitzat més creativament els mots de la llengua catalana i un dels primers que va crear neologismes per expressar en el nostre idioma conceptes filosòfics i teològics. Fem una petita immersió en el seu vocabulari.

Passatge

Tal com recull el *Diccionari Català-València-Balear*, antigament el terme *passatge* podia significar «acció de passar a ultramar». En l'obra de Ramon Llull el més habitual és que «passar a ultramar» vulgui dir anar a terra d'infidels per convertir-los, i molt especialment, impulsar expedicions per recuperar Terra Santa. De fet, l'any 1292, a Roma, Llull va escriure un *Llibre de passatge* i el va dedicar al papa franciscà Nicolau IV (1282-1292). En el *Desconhort*, un llarg poema compost tres anys després, el beat cita aquest text i n'indica la finalitat: «Escrit hai lo *Passatge* on hai mostrat tot clar, /

com lo sant Sepulcre se pusca recobrar, / e com hom atrob hòmens qui vagen preïcar / la fe, sens paor de mort, e qui ho sabion far.»

Acostumats com estem a lloar i exaltar sobretot el caràcter dialogant i serè de les propostes apologetiques i missionals de Llull, pot ser que algun lector se sorprengui de saber que l'escriptor també va insistir sovint que era peremptori organitzar una croada per alliberar «el sant Sepulcre». En aquest aspecte, Llull no era diferent dels seus contemporanis: la caiguda de Sant Joan d'Acre el maig de 1291, l'última plaça forta dels cristians

a Terra Santa, havia commocionat tota la cristiandat i havia fet revifar els ideals de croada. Llull va blasmar sovint els papes i les autoritats eclesiàstiques del seu temps per no dedicar prou esforços a convertir els infidels i a impulsar nous projectes per reconquerir Terra Santa.

En les múltiples peticions que Llull els va enviar, aquest tema sempre hi era present. Al final de la *Vida de mestre Ramon*, una biografia que el beat va dictar el 1311 en ocasió de la celebració del concili ecumènic de Viena del Delfinat, convocat per Climent V, Llull proposa que es fusionin tots els ordes militars

en un de sol. El nou orde hauria de tenir la missió de combatre els musulmans fins que Terra Santa fos recobrada.

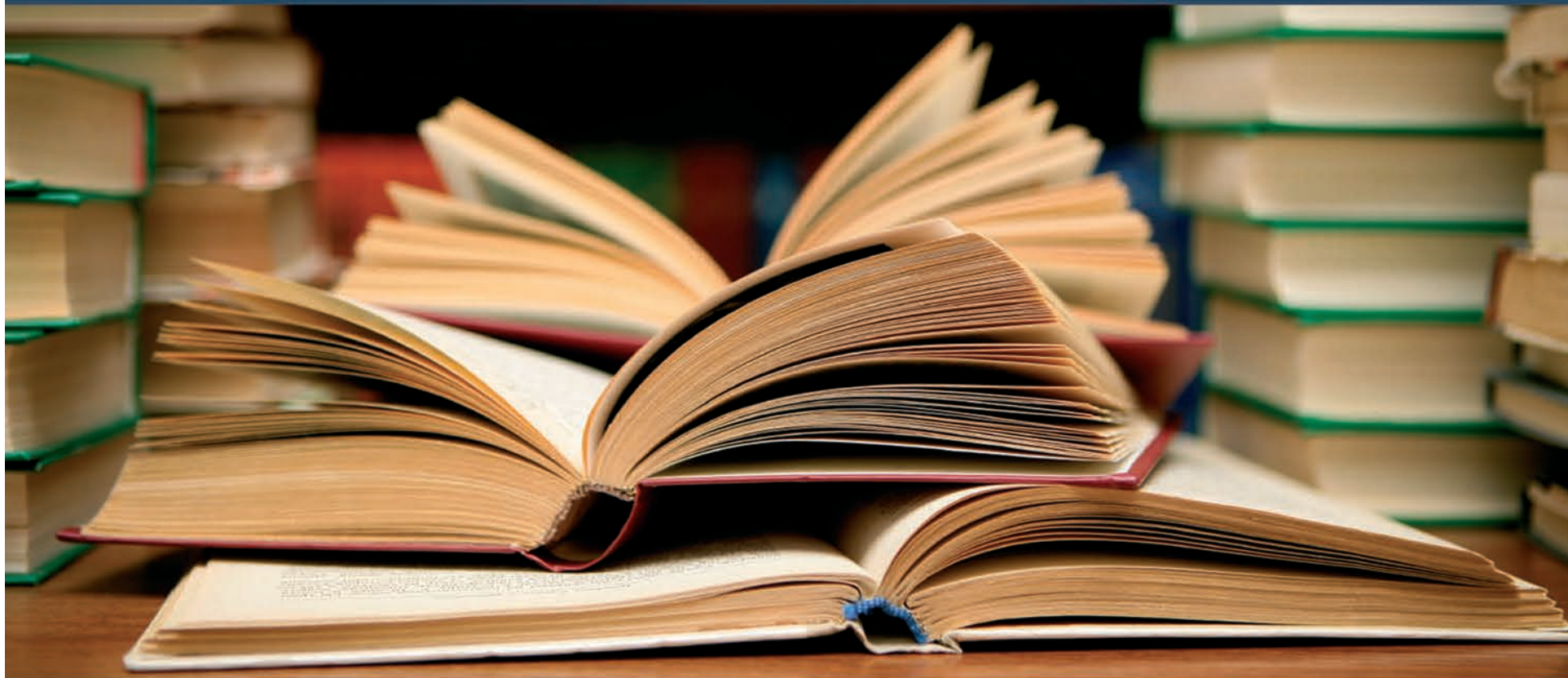
A banda, Llull insisteix un cop més que cal fundar escoles de llengües per formar els missioners, perquè sense conèixer l'idioma, la cultura i la tradició religiosa dels infidels els cristians són incapaços de convertir-los. Tot i que Llull admeti l'ús de la força, té molt clar que, sense la participació de predicadors ben instruïts que puguin demostrar la racionalitat de la fe cristiana, la pau i la unitat universals continuaran sent utopies irrealitzables.

Francesc Tous Prieto

Membre del Centre de Documentació Ramon Llull de la Universitat de Barcelona

Ja pots llegir **Catalunya Cristiana** a les biblioteques de Catalunya!

Biblioteca Antònia Torrent i Martori, **d'Arenys de Munt** / Biblioteca Canyadó i Casagemes-Joan Argenté, de **Badalona** / Biblioteca Pere Casaldàliga, de **Balsareny** / Biblioteca Ramon Vinyes i Cluet, de **Berga** / Biblioteca Can Salvador de la Plaça, de **Calella** / Biblioteca Central de **Cerdanyola del Vallès** / Bibliobús Montnegre, de **Granollers** / Biblioteca Can Sumarro, de **L'Hospitalet de Llobregat** / Biblioteca Central Tecla Sala, de **L'Hospitalet de Llobregat** / Biblioteca Central **d'Igualada** / Biblioteca del Casino de **Manresa** / Biblioteca Can Puiggener de **Sabadell** / Biblioteca de Mirasol Marta Pessarrodona de **Sant Cugat del Vallès** / Biblioteca Montserrat Roig de **Sant Feliu de Llobregat** / Biblioteca Central de **Santa Coloma de Gramanet** / Biblioteca Central de **Terrassa** / Biblioteca Pública de **Lleida** / Biblioteca Sant Agustí de **La Seu d'Urgell** / Biblioteca Pública de **Sort** / Biblioteca Pública de **Tarragona** / Biblioteca Popular de la **Garriga** / Biblioteca Popular **Mataró** / Biblioteca del Seminari de **Tortosa** / Biblioteca Pública de **Girona** / Biblioteca de Catalunya, de **Barcelona** / Biblioteca Popular **Sant Adrià del Besòs** / Biblioteca Popular Joan Triadú de **Vic** / Biblioteca del Seminari Diocesà de **Girona** / Biblioteca Parroquial de **Sant Pere Sallavinera**

Amb el suport de:

appec

editors de revistes i digitals

Enraonar sobre el beat Pere Tarrés (65)

Una invitada als mítings del Dr. Tarrés

Mn. Francesc Raventós

Vicepostulador de la causa de canonització del beat Pere Tarrés

Amb el seu cotxe de metge, un Opel B, cada diumenge, com a militant de la Federació de Joves Cristians, el Dr. Tarrés anava a fer els seus actes propagandístics per ajudar a descobrir a la joventut la riquesa dels valors morals cristians i la força soterrada de les seves energies. De fet, en només cinc anys, va sumar amb els altres dirigents de la Federació més de sis-cents actes propagandístics. Algun diumenge va protagonitzar fins a cinc intervencions públiques en diverses localitats. Tot un desplegament de forces. En aquestes reunions de grups, de pobles o comarcals, davant de militants de la Federació, simpatitzants o invitats, predicava un cristianisme sòlid, ferm, valent i compromès; assenyalava pistes als joves perquè milloressin, tot enardint-los i entusiasmant-los, i els parlava de Crist i del seu Evangeli sense embuts.

Amb l'utilitari d'aquell moment, l'Opel de quatre seients, anava per les carreteres i camins de polseguera de Catalunya rebent aplaudiments, però també havent de fugir més d'una vegada de les apedregades dels estaments anticlericals d'aquells anys previs a la revolució del 1936.

Un dels qui el va acompanyar

en aquells viatges va deixar escrit: «Dir que captivava la joventut, que tothom el seguia amb afany d'escoltar-lo i coses semblants seria repetir el que sabem de sobres i coneixem d'ell. Però ho vull confirmar, com a informació personal, allò que he viscut més d'una vegada: cal veure-ho.» Un altre afirmava: «La seva oratòria era del tot especial: semblava com si la veu li sortís de l'ànima; era com si no fos ell el qui parlava.»

Ramon Algué, membre del Grup de Manresa, explica que va acompanyar Tarrés un diumenge a la població minera de Súrria, on se celebrava una diada feijocista: «Al local, on havia de parlar, s'hi havien congregat un centenar de persones, la majoria joves, però a l'entrada i al vestíbul s'hi havien situat uns 25 o 30 homes de les mines de sal del poble amb una actitud poc tranquil·litzadora. Quan els oradors hi van entrar van ser rebuts amb aplaudiments pels assistents i amb xiulades i crits pels del vestíbul. Amb un ambient tens va començar l'acte. Després d'uns parlaments d'altres dirigents, va intervenir el Dr. Tarrés amb un discurs enardit i amb la característica de sempre de gran fervor apostòlic, interromput diverses vegada

L'extraordinària activitat del Dr. Tarrés no oblidava els deures familiars envers la seva mare

des amb grans aplaudiments.»

«En un d'aquests aplaudiments —continua Algué— vaig mirar el grup d'homes del vestíbul. Amb gran sorpresa per part meua, vaig veure com se situaven al peu dels passadissos laterals i també aplaudien, entusiasmats, captivats per la persona, per l'oratòria i pel foc de les paraules del Dr. Tarrés. Fins i tot van aplaudir i escoltar quan al final es va cantar l'himne de la Federació, que diu: "Refem el món ingrati i trist, som cavallers fidels del Crist." Era un veritable captivador de masses per Crist.»

Això es repetia la majoria de diumenges, però la seva extraordinària activitat, mèdica i propagandística no oblidava els deures familiars envers la seva mare. Molts diumenges se l'endua amb el cotxe i s'hi feia acompanyar en els mítings als diferents pobles on anava. Ho justificava dient als qui s'estranyaven de veure-la dins del cotxe: «Pobra! Gaudeix tan poc de la meua companyia que em dol d'abandonar-la tots els diumenges. I així, a més, la passejo una mica.» Era la seva invitada als parlaments enardits que feia.

Tarrés era un gran apòstol, enamorat de Déu i amb un gran amor envers la seva mare.

Campanars

Arnes

Arnes és una bonica població de la Terra Alta i gaudeix d'un bonic temple barroc amb un elegant i esvelt campanar de prop de 37 metres d'alçària. Com molts dels campanars d'aquesta comarca, el d'Arnes és un exemplar que destaca entre els que tenim a Catalunya. Es troba damunt de l'ala dreta del temple, fent angle al nord-oest dels peus de l'església, al costat de la porta principal oberta en el mur lateral de ponent.

És una obra barroca que, com la majoria dels campanars catalans, té una clara austeritat dintre de la decoració pròpia de l'estil. Tot ell és de pedra marronosa clara en carreus mitjans ben escairats. La seva planta és quadrada de sis metres de costat, amb un alt cos dividit en dos cossos per una fina motllura. Al damunt, amb un perímetre lleugerament

inferior, hi ha el cos de la cel·la oberta per finestres en arc de mig punt, una a cada cara; les flanquegen unes pilastres toscanes d'escàs relleu que també es troben en els caires. De les motllures superiors en destaquen algunes gàrgoles i uns petits pinacles als angles.

Al damunt de la cel·la, al centre d'una teulada baixa de quatre vessants, s'eleva una torrella octagonal amb vuit finestres, una per costat, amb una cornisa i una cúpula lleugerament cònica. Es pot pujar fins al capdamunt per l'interior amb una escala ampla de graons de pedra sobre voltes de maó amb barana de ferro, tot deixant un ull central; té sortida al cor i des d'aquest punt es fa més estreta i els graons són de maons. Hi penja, a la cel·la, una campana de 296 quilos de pes que porta el nom de *Santa Bàrbara*.

Delfí Dalmau i Argemir

El temple fou aixecat a partir del 1693. Consta de tres naus de quatre trams amb planta gairebé de creu grega, ja que estan travessades per un ample transsepte. Sobre el creuer s'eleva una cúpula sobre petxines. Les naus estan separades per dos pilars quadrats per banda i les voltes que les cobreixen són d'aresta, avui arrebossades i emblanquinades. Els murs interiors mostren paraments de pedra vista molt digna després d'un procés de neteja fet el 2004.

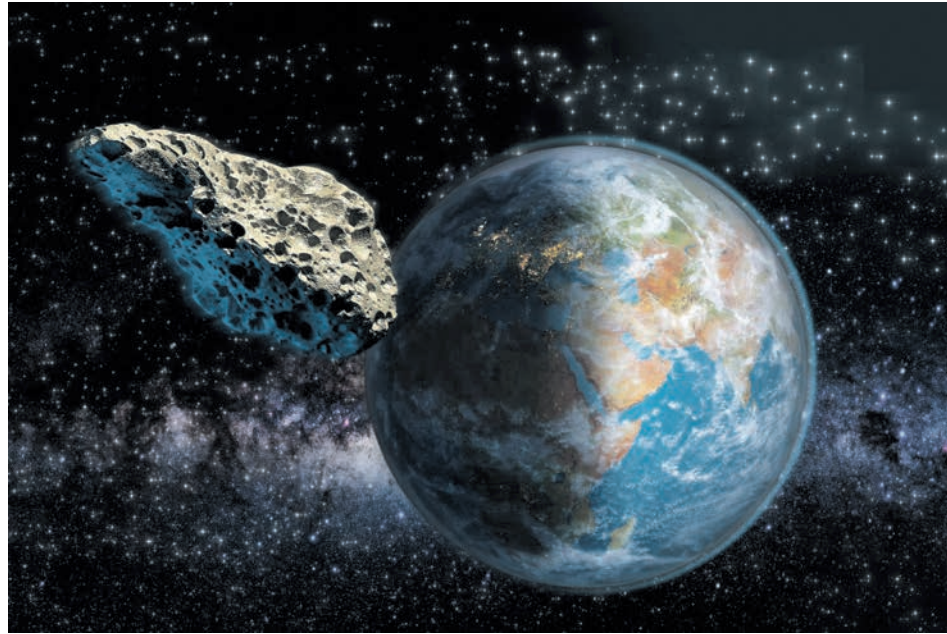
El temple es troba flanquejat per una àmplia plaça amb l'edifici de l'Ajuntament a l'altra banda, de pedra picada en estil renaixentista que converteix aquest punt de la població en un lloc certament admirable, digne d'arribar-hi per ser contemplat per tots nosaltres.

Actualitats científiques

El 12 d'octubre un asteroide ens passarà molt a prop

Potser ja n'heu sentit parlar. Però no cal donar-hi la importància que alguns hi donen. Cada any ens passen, a prop del planeta Terra, una dotzena d'asteroides errants que els observadors van observant sense donar-hi cap relleu. De vegades n'hi ha algun que apareix fins i tot en els diaris, com per exemple el que ens passà a 1,8 milions de quilòmetres (4,6 vegades la distància que es troba la Lluna) el dia 19 d'abril d'enguany. Era l'anomenat 2014JO25. S'hi donà importància perquè hom creia que podia passar més proper i com que tenia (té) uns 850 metres de diàmetre hauria pogut fer molt de mal. Tant o més que el que impactà a la Terra ara fa 65 milions d'anys i provocà la mort dels dinosaures i moltes altres espècies vivents, posant fi a l'era secundària o mesozoica. I com que això pot tornar a passar no és estrany que s'estigui alerta. S'hi ha d'estar.

Doncs bé, ja ha sortit publicat ara que el pròxim 12 d'octubre passarà molt més a prop que el 2014JO25 un altre asteroide batejat amb el nom de

Un asteroide batejat amb el nom de 2012TC4 pot aproximar-se a la Terra.

2012TC4 (les 4 xifres primeres del nom corresponen a l'any que fou observat per primera vegada i permeté calcular-ne l'òrbita). Es tracta d'un astre més petit, sembla que el seu diàmetre

màxim és de 30 a 50 km, però la seva òrbita ens diu que pot aproximar-se a la Terra fins a uns 6.800 km (poc més d'un radi terrestre), cosa que el fa candidat a ser titllat de perillós,

però no encara amb certesa. El marge d'error és gran. Els càlculs donen que fins i tot podria arribar a només uns 200.000 km de distància.

Sigui el que es vulgui (ja ho sentirem a dir), la NASA prepara fer-ne un estudi amb la intenció de fer el pla de com s'hauria de conjurar el perill el dia que ens vingui un astre d'aquests veritablement perillosos. El pla ha de ser, com podeu suposar, desviar-lo d'òrbita.

Amb el 2012TC4 potser ho provaran de fer. No sabem exactament el que ara es proposen, però sí que han dit que aquest asteroide els servirà per preparar la defensa quan es tracti d'un de perillós de debò. Els coneixements astronòmics actuals permeten preveure un perill d'aquesta mena molts dies abans i, per tant, poder construir amb temps la protecció indicada, per anul·lar la catàstrofe desviant la trajectòria. No sabem si algun dia s'haurà de fer, però oi que val la pena estar preparats? Això és el que diuen els americans i per això es preparen. Cal que els ho agraim.

Francesc Nicolau
Professor de la Facultat de Filosofia de Catalunya

Gent de casa

Ignasi Maria Colomer Preses, il·lustre historiador

Vaig conèixer el pare Ignasi Maria Colomer als anys vuitanta als ambients literaris excursionistes i impressionava, enmig de les reunions, amb la seva llarga blanca i hàbit caputxí. Ens va presentar un amic comú, Joan Cervera. Tot i que les biografies del P. Colomer indiquen que va néixer a Igualada el 1915, el mateix Cervera, a qui Colomer va batejar la seva filla, revela a *Clergues excursionistes* que va néixer a Gràcia, al carrer Llorer, 18, el 8 d'abril de 1915. Fou batejat a Sant Joan de Gràcia, fill d'un arquitecte i de mare cubana, filla d'indians de Torroella de Montgrí.

Sí que va estar sempre molt vinculat a Igualada, on el 1918 va ser confirmat, juntament amb el seu germà Francesc Maria, també religiós i màrtir immolat el 24 de gener del 1937. A Igualada estudiaria als escolapis. El 1921 va quedar orfe de mare. En casar-se de nou el pare, la família se'n va anar a viure al carrer Llària, 22. La mainada Colomer preferia la casa dels avis, fos a Gràcia, fos a Igualada. L'any 1927, Ignasi i el seu germà Francesc són enviats a estudiar al Col·lell, després a Manlleu i finalment a Girona i a Barcelona. Va ingressar al Seminari de Vic el 1935 i el febrer del 1936 va acabar la llicenciatura de Dret a la Universitat Autònoma de Barcelona.

El juliol del 1936 era a Igualada i va ser de-

Joan Pallarès-
Personat

Historiador
jpallarespersonat@gmail.com

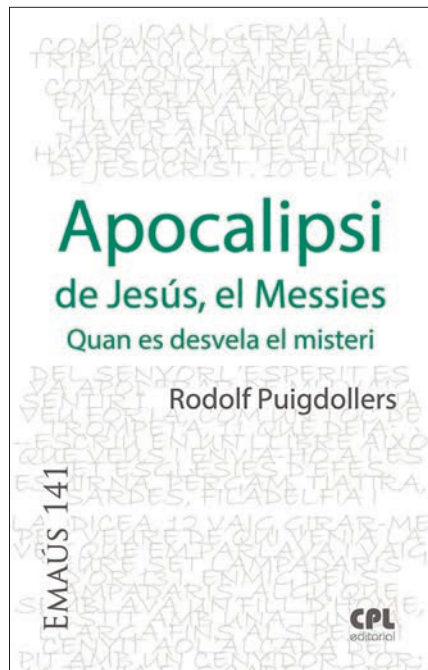
tingut pels anarquistes. Com que no estava ordenat sacerdot, l'alliberaren tot i que va ser detingut i empresonat diverses vegades, fins que va acabar a Sanitat de l'exèrcit republicà.

El 1939 retornaria al Seminari de Vic, acabaria els estudis teològics, seria ordenat sacerdot i dedicà la seva vida a l'oració i l'estudi. Fou membre del Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada, arxiver del museu local i durant un temps, rector a Vallfogona de Riucorb. Va ser un puntal de la Secció de Geografia de l'Institut d'Estudis Catalans i també va estar vinculat sempre al Club Excursionista de Gràcia.

Especialitzat en paleografia i cartografia antiga, va ser molt celebrada la seva obra *Els cent primers mapes del Principat* (1966). També va publicar *Un retaule medieval a Vallfogona de Riucorb* (1959) i *Els mapes antics de les terres catalanes des del segle XI* (1967). Enmig d'una multitud de treballs sobre cartografia, resulta meritòria la seva obra *Una família catalana del temps medieval ençà* (1971).

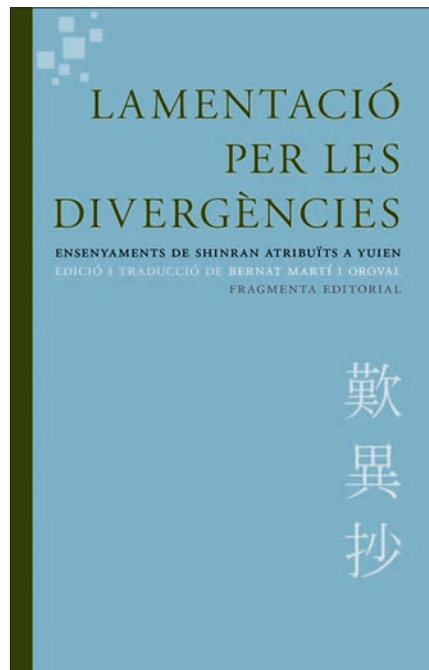
El pare Colomer va obtenir la Creu de Sant Jordi l'any 1990. Va morir a Calella el dia de difunts de l'any 2005. El seu fons documental està dipositat a la Biblioteca de Catalunya.

RODOLFO PUIGDOLLERS
Apocalipsi de Jesús, el Messies
CPL, 2017, 136 pàg.

La paraula «apocalíptic» sona actualment com a sinònim de terrorífic, esfereïdor... Però Apocalipsi, el nom del llibre que la tanca la Bíblia, vol dir revelació. I és que aquest llibre ens vol revelar que, malgrat totes les persecucions i atacs que han de suportar els cristians, al final de la nostra història humana podrem viure la victòria de Déu i dels seus fidels.

SHINRAN
Lamentació per les divergències
Fragmenta, 2017, 178 pàg.

Escrita entre la segona meitat del segle XIII i la primera meitat del segle XV, és un text on s'afirma que es recullen els ensenyaments d'una de les figures més influents del budisme japonès, Shinran (1173-1262), considerat el fundador de la tradició japonesa anomenada la Veritable Escola de la Terra Pura. A finals del segle XIX i principis del segle XX, va esdevenir una de les obres més llegides pels fidels d'aquesta tradició budista.

RICARD RUIZ GARZÓN (text) i MAITE GURRUTXAGA (il·lustracions)
La Immortal
Edebé, 2017, 198 pàg.

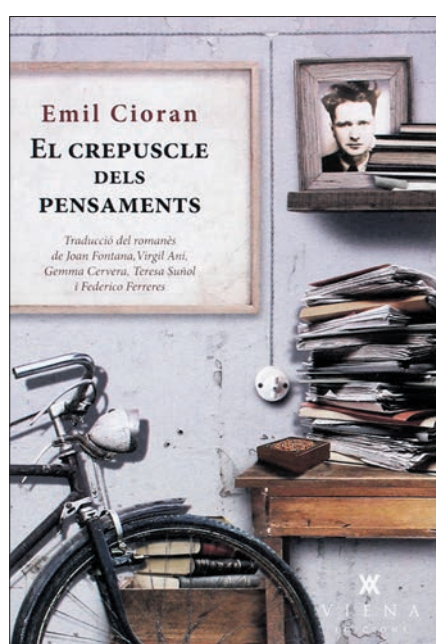
La Judit té gairebé dotze anys i un do per dibuixar. S'està preparant per a un concurs de dibuix quan, inesperadament, els escacs es creuen en el seu camí i comença a aficionar-s'hi. La Judit jugarà moltes partides, però una d'elles li canviarà la vida: la que jugarà contra Mr. Aliyat, un estrany mestre dels escacs que es comunica a través de notes enigmàtiques.

TINA VALLÈS (text) i JOAN NEGRESCOLOR (il·lustracions)
La marieta sense taques
Bambú, 2017, 48 pàg.

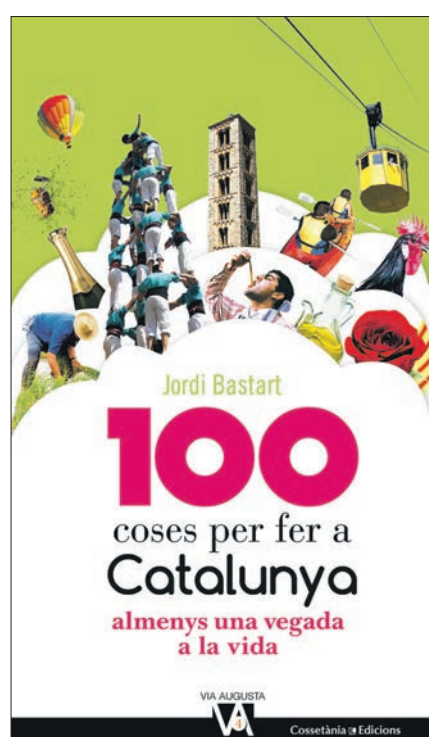
L'Enriqueta és una marieta com qualsevol altra: té una closca vermella i lluent i... cinc taques negres? Doncs no! Ja no les té, les cinc taques, a la closca! Aquest matí quan s'ha llevat s'ha sentit estranya i en mirar-se al toll ha vist esparverada que li havien marxat totes cinc! On deuen ser? Haurà d'investigar i començar a preguntar! Ajudeu-la, amics del bosc!

EMIL CIORAN
El crepuscle dels pensaments
Viena, 2017, 248 pàg.

El crepuscle dels pensaments és una obra important, i també una de les més sorprenents, en la trajectòria literària d'Emil Cioran, un dels filòsofs europeus més destacats del segle XX. Les seves pàgines parlen de la imminència del final. Segons ell, tota civilització resulta interessant a partir del moment en què esdevé conscient de la seva desaparició.

JORDI BASTART
100 coses per fer a Catalunya almenys una vegada a la vida
Cossetània, 2017, 140 pàg.

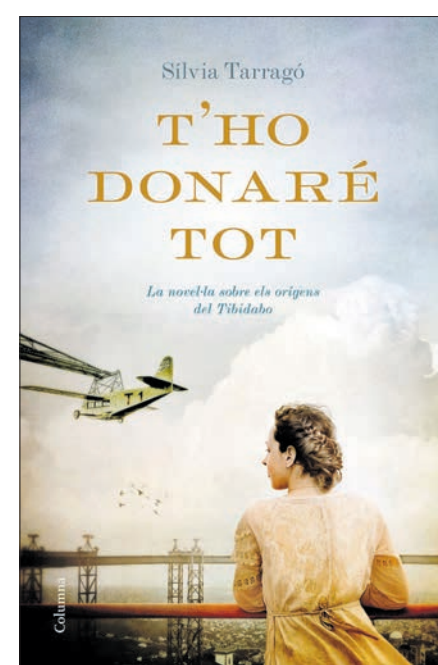
Descobreix Catalunya a partir de cent propostes que has de fer almenys una vegada a la vida. Podràs visitar d'una manera més original aquells indrets dels quals ja havies sentit parlar, o no, o que potser ja havies visitat, però aquest cop ho faràs de manera diferent. Perquè totes les idees del llibre tenen l'originalitat i la innovació com a nexes comuns.

SORJ CHALANDON
Professió del pare
Edicions de 1984, 2017, 270 pàg.

Quan a l'escola li demanen quina és la professió del seu pare, Émile Choulans vacil·la: paracaigudista?, espia?, professor de judo? Inspirada en la seva pròpia infantesa, Sorj Chalandon relata de manera colpidora com la fantasia del nen que va ser fou estalonada pels deliris patològics del seu pare fins a situar-se, tots dos, al caire de la bogeria compartida.

SÍLVIA TARRAGÓ
T'ho donaré tot
Columna, 2017, 288 pàg.

Cap d'any del 1901. L'Àngela i l'Aurora, filles bessones d'un dels obrers que treballen a la urbanització del Tibidabo, neixen en el mateix moment en què l'impulsor del projecte, el doctor Andreu, brinda per l'últim dia de l'any. L'èxit de les seves famoses pastilles per a la tos l'ha convertit en promotor immobiliari en una Barcelona cosmopolita.

Crítica literària

Un poble per descobrir

Us semblarà que parlar d'un llibre tan local en un mitjà ampli com el del setmanari que teniu a les mans és un pèl agosarat. M'explico.

Descobrir qualsevol indret nostre i proper sempre ens ajuda a fer-nos una idea millor del país on vivim, país que sense aquests punts de referència costaria d'entendre i encara més d'estimar.

Josep Maria Boixareu, col·laborador d'aquest setmanari, no només ens mostra el seu estimat poble, ens el descriu des dels seus orígens mil·lenaris, amb la descoberta de monedes d'encunyació pròpia, fins a les problemàtiques actuals i de futur que els tocarà de viure als seus convilatans.

En els diferents capítols, l'autor va desglossant acuradament tot el que és important i/o significatiu de Llerona i el lector es va imbuïnt de la història àmplia, juntament amb la més quotidiana de la vila. Ens explica què és Llerona, els antecedents històrics, la cultura, les tradicions, l'educació, les cases i la seva gent, els personatges, etc. Fa un capítol ben extens de la parròquia, ben merescut per la importància que va tenir i

JOSEP MARIA BOIXAREU VILAPLANA

Llerona. Un paradís natural

Patronat Municipal de Cultura de les Franqueses del Vallès, 2017, 206 pàg.

té en la formació i vida de l'entorn. Dedica pàgines al rector, Mn. Joan J. Vallicrosa, que va ser-ne pal de paller i promotor de molta activitat, fent de la parròquia un centre nuclear de la població.

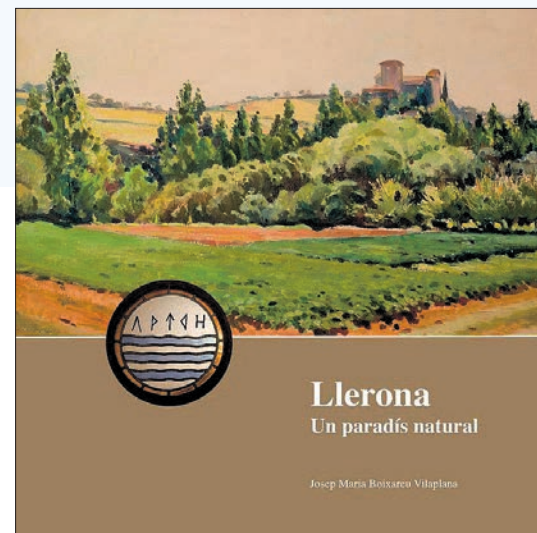
Ens fa passejar i conèixer el paisatge, els llogarets, les construccions singulars, convidant-nos a gaudir d'uns paratges amables i abastables, tan significatius del Vallès.

En aquest descobrir el que encara hi ha, ens recorda les icones del que va ser i que podem intuir en el que en queda, per entendre la importància que van tenir al seu moment. No oblida l'economia i la seva influència, els esports com a petit símbol de la vida del jovent i de no tan joves. El seu desenvolupament actual, els seus camins, on teniu molt a veure. Ens

parla del Consell de Poble com a òrgan de participació ciutadana, fet a imitar dins del tarannà democràtic que avui tant es predica. El cas de Llerona no és únic i per sort hi ha molts pobles i viles a Catalunya que tenen el que en podríem dir la seva biografia. Aquest és un bon model per, com deia en començar, entendre i estimar el nostre país.

En aquest cas el treball de l'autor és molt ampli i acurat en les seves informacions, que deu haver tret de fonts fiables, amb gran dedicació i moltes hores de feina. Gràcies.

Endemés, i molt important, trobareu una munió d'informació gràfica sensacional. Tot i per tot hi ha la seva fotografia ben inclosa als textos, que

ens ajuden a gaudir-ne, amb la visió dels llocs i les persones que donen vida a la narració, diria apassionada, que en fa Josep Maria Boixareu.

Jo conec poc Llerona i ara només penso a tenir moments per anar a descobrir tota la bellesa i la història d'aquest bonic racó, que de racó res de res per les seves vistes amples, i gaudir-ne.

Pere Fàbregues

Llibreter
pere.fabregues@yahoo.es

Crítica teatral

La cara més degradada del periodisme

«UN TRET AL CAP»,

de Pau Miró

Intèrprets:

Imma Colomer, Mar Ulldemolins i Emma Vilarasau

Direcció: Pau Miró

Grec 2017. Sala Beckett, Barcelona. Reposició del 13 setembre a l'1 d'octubre

Amb l'arrencada de la nova temporada es recuperen alguns dels èxits estrenats dins del passat Grec 2017. Un d'aquests és *Un tret al cap*, l'última obra de Pau Miró (Barcelona, 1974), a la nova Sala Beckett del Poblenou.

A *Un tret al cap*, el dramaturg Pau Miró, sota una subtil patina d'humor que, malgrat la malaltia de fons, hi aporta una de les tres protagonistes, la Dona (Imma Colomer), amaga una «catàstrofe» personal —o col·lectiva— que també s'ha apoderat per extensió de la tercera protagonista del triangle femení de l'obra, la Noia (Mar Ulldemolins).

Fa la sensació que Pau Miró ha re-vestit aquesta obra com si fos un conte que primer planteja teatralment des d'una mirada realista i que, després, com un epíleg que diu: «Comencem?», s'endinsa en el registre d'un conte curt i contundent que esclata com un tret al cap. Només diré que, a pesar de

© David Ruano

Les actrius Mar Ulldemolins i Imma Colomer, dues de les protagonistes de l'obra.

l'evidència del títol, no hi ha tret. Però cal tenir en compte que, a vegades, es prem el gallet amb el silenciador posat.

Al costat d'un text molt matisat, majoritàriament dialogat, però amb insercions de brevíssims monòlegs per part de les tres dones i algun trencament de la quarta paret adreçant-se als espectadors, Pau Miró evita qualsevol paral·lelisme o distracció del contingut de la trama de l'acció, una acció que se situa a la primavera del 2015 i que només fa un *flashback* cap al 2014 per arrodonir el coneixement de la relació professional de la Periodista amb el

director (absent i només virtual) del seu mitjà.

Emma Vilarasau és la Periodista que manté un blog d'opinió i que es va fer popular i apreciada amb un premi, arran d'un reportatge sobre la crisi de Lampedusa. Imma Colomer és la seva germana gran, escriptora de contes per a infants, a qui diagnostiquen una malaltia incurable i que es trasllada a viure al vell pis pairal amb ella sense oblidar el proteccionisme que ja li ofería des de petita al parc. I Mar Ulldemolins és la jove nouvinguda al ram de la premsa que, disfressada

d'enginyera agrònoma, es presenta com a denunciadora de les males pràctiques de l'empresa alimentària on treballa. Les tres han perdut el seu espai de realització: la Periodista ha estat acomiadada del mitjà digital, per raons d'edat; la Dona té la data de caducitat per la malaltia i la Noia ha deixat també la feina després de la denúncia que ha fet.

Aquest és el planteig. Però Pau Miró va conduint els espectadors de sorpresa en sorpresa en relació amb cadascuna d'elles tres, des de l'ètica periodística fins a la feble línia fronterera entre la veritat i la mentida de la informació. Sempre amb una tesi de fons: la degradació del periodisme que es troba tocat de mort pel virus de la desinformació, la tergiversació, la manipulació dels poders econòmics o polítics de cada mitjà i les erupcions volcàniques de lava d'opinió oberta a qualsevol «trol» amb un iPhone a les mans.

Un tret al cap combina aquesta reflexió de fons amb la intriga de l'acció i l'atractiu de la saviesa escènica de cadascuna de les tres intèrprets: l'experiència d'Imma Colomer, la maduresa d'Emma Vilarasau i la fermesa consolidada de Mar Ulldemolins. Al final, una fina capa de pintura en clau de conte curt desvela els noms de fonts de les tres protagonistes i la seva decisió extrema davant dels avatars que els ha posat al davant l'atzar de la vida.

Andreu Sotorra

Escriptor i periodista
andreusotorra@gmail.com

Des del carrer

Daniel Gil, Imma Guzmán i Helena Fàbregas, responsables de la Biblioteca Pública Episcopal

«Entre tots hem de tenir cura del nostre patrimoni bibliogràfic»

Carme Munté

Fundada el 1772, la Biblioteca Pública Episcopal del Seminari de Barcelona és la biblioteca pública més antiga de la ciutat. Acull un gran i important fons de llibre antic i modern en teologia, ciències eclesiàstiques i humanitats, amb un total de 360.000 volums, cosa que la converteix en una de les més grans i importants de Catalunya. El repte al qual s'enfronta és que aquest ric patrimoni bibliogràfic necessita ser restaurat i per això la Biblioteca Episcopal posa en marxa el projecte de micromecenatge *Apadrines?* En parlem amb els seus bibliotecaris: Daniel Gil, Imma Guzmán i Helena Fàbregas. Més informació: www.bibliotecaepiscopalcatalunya.org/apadrinament

Quins són els primers llibres pendents d'apadrinament?

Els llibres que presentem en aquest inici del projecte d'apadrinament són força variats; en concret, tres manuscrits i dos incunables. En primer lloc, un volum que conté dues obres manuscrites relligades juntes: *Cròniques dels reis d'Aragó e comtes de Barcelona*, obra del segle XIV atribuïda a Pere III el Cerimoniós, i una còpia del *Llibre del tresor*, de Brunetto Latini, del segle XV. En segon lloc, la *Geografia de Catalunya*, de Pere Gil i Estalella, del segle XVI. En tercer lloc, un manuscrit del 1466 de l'obra *Historiae Alexandri Magni Macedonis*, de l'historiador romà Quint Curci Ruf. En quart lloc, una *Naturalis Historia* completa, amb els 37 llibres, impresa a Venècia per Nicolaum Ienson Gallicum el 1472. I finalment, un missal romà imprès a Nàpols per Mathias Moravus el 1477. En tots aquests llibres es farà la restauració corresponent, així com la seva digitalització; i tot plegat entès com un procés global de preservació d'aquestes obres.

A quins criteris respon aquesta primera selecció de llibres?

Alguns són exemplars únics al món i per a la biblioteca són dels més emblemàtics que custodia. La selecció també respon a l'objectiu de mostrar

Daniel Gil, Imma Guzmán i Helena Fàbregas. / Agustí Codinach

que el nostre fons no és únicament de temàtica religiosa. Estem oberts a la ciutat i tenim voluntat de servei a tota la societat. Hem aconseguit que la biblioteca formi part del barri i volem seguir per aquest camí.

Anireu canviant els llibres que poden ser apadrinats?

Amb cada temps litúrgic canviarem els llibres que necessiten apadrinament per ser restaurats. Aquests primers llibres estaran penjats a la web fins a Reis.

Què vol dir apadrinar un llibre? Quin és el compromís i alhora el retorn?

Vol dir que col·laborem en la seva restauració, conservació i preservació. Pots apadrinar la totalitat de la restauració o només una part. Plantegem una aportació mínima de 50 euros, i l'apadrinament està obert tant a particulars com a empreses. El padri o padrina rebrà un certificat personalit-

zat i un obsequi d'agraïment. També el convidarem a veure el resultat final de la restauració. A més, el llibre inclourà informació de l'any de restauració i de les persones que hi han col·laborat. Finalment, a la web figurarà la llista de padris i padrines. També hi ha la possibilitat que el padri sigui anònim o bé que apadrini un llibre a nom d'una altra persona.

Quina crida llanceu als potencials padris?

Tenim llibres importants per a la història de Catalunya que cal preservar i conservar. Entre tots hem de tenir cura del nostre patrimoni bibliogràfic, no únicament perquè cada llibre té valor per ell mateix, sinó també per la informació que conté i perquè ha configurat la nostra història. És important que ens involucrem tots per evitar que es perdi part de la nostra història i cultura.

Quin és el volum de llibres que**cal restaurar?**

Hem de tenir en compte que el 30% de la biblioteca està format per fons antic i que hi ha uns 50.000 volums dels segles XVI-XVII. Ara bé, no tot està per restaurar ni té prou valor. Per tant, hem de fer una selecció.

En què consisteix la restauració i on la feu?

Tenim dos tallers de referència: el Taller de Conservació i Restauració Berta Blasi i el Taller de Restauració de Documents Gràfics del monestir de Sant Pere de les Puel·les. La restauració va des de consolidar el paper, fins a aturar l'oxidació causada per la tinta. El preu varia segons els tre-

balls que calgui fer. Per exemple, restaurar *Naturalis Historia* té un cost de 483,60 euros. En aquest cas, vam trobar que dues caplletres estaven retallades amb cúter. Segurament algú devia intentar robar-les però no va acabar la feina perquè va ser enxampat. D'altra banda, el preu de restaurar *Geografia de Catalunya* és de 1.277,12 euros. Només que n'obtinguem el 70% del cost ja tirem endavant la restauració, ja que la mateixa Biblioteca es pot fer càrrec de l'altre 30%.

La digitalització és també una assignatura pendent?

Certament, és un repte important digitalitzar i oferir de forma oberta tot el nostre fons. El curs passat vam participar en el projecte de Memòria Digital de Catalunya amb 25 dels catecismes més rellevants. Així mateix, des de fa deu anys som presents al portal *Google Books*, gràcies al qual hem posat a l'abast de tothom milers de llibres.

Rauxa

Enyorat silenci

Eduard Brufau

Mons. Pere Tena, bisbe auxiliar de Barcelona i liturgista eminent, escrivia fa anys a *Catalunya Cristiana* sobre el poc sentit que tenen els aplaudiments en una eucaristia. En la seva reflexió el prelat es mostrava comprensiu amb els bons sentiments que poden dur l'assemblea a aplaudir, però advertia que amb aquest gest es desvirtua el sentit de la cerimònia, perquè hi introdueix un esperit que és totalment estrany al que s'està celebrant en aquella litúrgia.

Avui aquest costum de què parlava Mons. Pere Tena s'arriba a fer present en funerals i també en misses solemnes en memòria de les víctimes d'accidents i d'atemptats;

en aquestes circumstàncies el gest provoca encara més estranyesa i perplexitat, perquè la immensa tristor del moment queda bruscament trencada per l'alegria inconscient dels aplaudiments; la mort i el gest d'aplaudir no poden anar mai junts. Massa acostumats a l'activitat contínua i al soroll, el silenci se'ns fa insuportable i l'hem d'omplir sigui com sigui; però en moments de gravetat i d'introspecció el silenci és absolutament indispensable. Per aquest motiu la mateixa litúrgia cristiana deixa espai per a moments en què no es pronuncia ni es canta res per tal que s'expressi implícitament tot allò que les paraules i els gestos no aconseguiran dir mai.